

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Analýza a vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov

Hana Dittrichová

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hana Dittrichová

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Analýza a vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov

Název anglicky

The analysis and the development of unemployment in Benešov district

Cíle práce

Hlavním cílem bude analýza vývoje nezaměstnanosti v okrese Benešov v deseti letech. Teoretická část charakterizuje pojmy týkající se nezaměstnanosti jako například příčiny, druhy, důsledky nezaměstnanosti. Možné formy rizikových skupin, které ohrožuje vyšší míra nezaměstnanosti.

V praktické části je uveden přehled vývoje nezaměstnanosti v okrese Benešov za časový interval deseti let dle různých ukazatelů jako je věk, pohlaví, vzdělání. Dále bude věnována pozornost rizikovým skupinám. V závěru je zmíněn přehled vybraných opatření na podporu zaměstnanosti v Programu rozvoje územního obvodu Středočeského kraje.

Metodika

V první části jsou pojmy týkající se nezaměstnanosti a trhu práce vysvětleny pomocí deskriptivní metody, které budou čerpány z odborné literatury.

V druhé části je pozornost zaměřena na analýzu vývoje míry nezaměstnanosti v podobě grafického zpracování. Data budou čerpána z údajů Úřadu práce Benešov a z Českého statistického úřadu. Pomocí komparativní metody bude porovnána nezaměstnanost v okrese Benešov s nezaměstnaností v ČR. Objeví se zde i vlastní výzkum formou dotazníkového šetření, kde budou zpracované údaje o nezaměstnanosti rizikových skupin s následným vyhodnocením výsledků taktéž do grafů či tabulek. V závěru je přehled vybraných opatření na podporu zaměstnanosti z Programu rozvoje Středočeského kraje a zhodnocení dotazníkového šetření zaměřeného na rizikové skupiny.

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

Nezaměstnanost, příčiny nezaměstnanosti, důsledky nezaměstnanosti, trh práce, úřad práce, rizikové skupiny obyvatel, okres Benešov, program rozvoje Středočeského kraje

Doporučené zdroje informací

- BRČÁK, Josef – SEKERKA, Bohuslav. Makroekonomie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 223s. ISBN 978-80-7380-492-3
- BROŽOVÁ, Dagmar. Kapitoly z ekonomie trhů práce, Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2012. 288s. ISBN 978-80-245-1880-0
- BUCHTOVÁ, Božena; ŠMAJS, Josef; BOLELOUCKÝ, Zdeněk. Nezaměstnanost: 2., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2013. 192s. ISBN 978-80-2478-584-4
- JUREČKA, Václav. Mikroekonomie, 2. vyd. Praha: Grada, 2013. 368 s. ISBN 978-80-247-4385-1
- MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. Vyd. 3. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 978-80-864-2908-3
- PAVELKA, Tomáš; LÖSTER, Tomáš; MAKOVSKÝ, Petr; LANGHAMROVÁ, Jana. Dlouhodobá nezaměstnanost v České Republice. Praha: Melandrium, 2012. 116 s. ISBN 978-80-8617-576-8
- POŠTA, Vít. Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR. Praha: Management press, 2015. ISBN 978-80-7261-296-3

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 8. 11. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Analýza a vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22. 3. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní doc. PhDr. Ing. Lucii Severové, Ph.D. za vstřícný přístup a cenné rady při vedení mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala kontaktnímu pracovišti Úřadu práce Benešov za poskytnutí cenných informací a materiálů.

Analýza a vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o problematice nezaměstnanosti v okrese Benešov. Zaměřuje se na nezaměstnanost rizikových skupin obyvatel, které jsou nejvíce ohrožené nezaměstnaností. Od roku 2014 se snižuje podíl nezaměstnaných osob na historicky nízké hodnoty. Od zmíněného roku se také změnila převaha podílu nezaměstnaných osob z osob do 30 let na osoby starší 50 let. Na úřadu práce převládá doba evidence uchazečů o zaměstnání do 3 měsíců, ta je považována za krátkodobou, frikční nezaměstnanost, která je zpravidla nezbytná pro přirozenou mobilitu pracovní síly na trhu práce.

Teoretická část práce je zpracovaná metodou deskripce, která definuje pojmy z oblasti trhu práce, nezaměstnanosti, státní politiky zaměstnanosti, rizikových skupin obyvatel a charakterizuje okres Benešov.

Praktická část práce analyzuje vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov za časový interval deseti let dle vybraných ukazatelů. Pomocí dotazníkového šetření je analyzovaná současná situace rizikových skupin obyvatel v okrese Benešov, které má za cíl vyhodnotit situaci na úřadu práce a schopnost navrácení uchazečů do pracovního prostředí. V závěru práce jsou definována vybraná opatření na podporu zaměstnanosti na regionální úrovni a návrh opatření podpory zaměstnanosti rizikových skupin.

Klíčová slova: nezaměstnanost, příčiny nezaměstnanosti, důsledky nezaměstnanosti, trh práce, úřad práce, rizikové skupiny obyvatel, okres Benešov, program rozvoje Středočeského kraje

The analysis and the development of unemployment in the district of Benešov

Abstract

The bachelor thesis focuses on unemployment in the district of Benešov, and specifically, on unemployment of groups of inhabitants who face the highest risk of being unemployed. Since 2014, the ratio of unemployed people has been declining to the historically lowest values. While previously the group most affected by unemployment were youth under 30 years old, since 2014, the prevalence has been the highest among the 50+ age group. The majority of job seekers stay registered at the employment office for less than 3 months., This type of unemployment is known as short-term and frictional unemployment, which is generally considered essential for the natural mobility of the labour force in the labour market.

The theoretical part of the thesis uses the description method to define concepts such as the labour market, unemployment, state's employment policy, groups of inhabitants at risk and it also characterizes the district of Benešov.

The practical part of the thesis analyses the development of unemployment in the Benešov district over a period of ten years according to selected indicators. The current situation of high-risk groups of inhabitants in the district of Benešov is analysed by means of a questionnaire survey, which aims to assess the situation at the employment office and the disposition of applicants to return to the labour market. At the end of the thesis, selected measures in support of employment at the regional level are elaborated as well as a proposal of measures to support the employment of groups at higher risk of unemployment.

Keywords: unemployment, causes of unemployment, consequence of unemployment, labour market, employment office, groups of inhabitants at risk, district of Benešov, development program of the Central Bohemia Region

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika práce.....	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Trh práce.....	14
3.1.1 Nabídka práce	14
3.1.2 Poptávka po práci.....	14
3.1.3 Rovnováha na trhu práce	14
3.2 Nezaměstnanost	15
3.2.1 Ukazatele nezaměstnanosti.....	16
3.2.2 Druhy nezaměstnanosti	17
3.2.3 Důsledky nezaměstnanosti	20
3.3 Státní politika zaměstnanosti	20
3.3.1 Aktivní politika zaměstnanosti	21
3.3.2 Pasivní politika zaměstnanosti.....	21
3.4 Rizikové skupiny.....	23
3.4.1 Absolventi škol a mladiství do třiceti let.....	23
3.4.2 Osoby se zdravotním postižením	23
3.4.3 Dlouhodobě nezaměstnaní.....	24
3.4.4 Uchazeči o zaměstnání nad 50 let.....	24
3.4.5 Osoby pečující o děti do 15 let	24
3.5 Charakteristika okresu Benešov	25
3.5.1 Správní členění.....	25
3.5.2 Obyvatelstvo okresu Benešov	26
3.5.3 Vzdělanostní struktura obyvatel	27
4 Vlastní práce	28
4.1 Porovnání vývoje nezaměstnanosti	28
4.2 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov.....	31
4.2.1 Nezaměstnanost z hlediska pohlaví	34
4.2.2 Nezaměstnanost z hlediska věkové struktury	35
4.2.3 Nezaměstnanost z hlediska dosaženého vzdělání	37
4.2.4 Nezaměstnanost z hlediska délky evidence.....	40
4.3 Dotazníkové šetření.....	43
4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření	44
4.3.2 Ověření statistických hypotéz.....	63

4.4	Opatření na podporu zaměstnanosti	66
5	Výsledky a diskuse	68
5.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov	68
5.2	Zhodnocení dotazníkového šetření	68
5.3	Opatření na podporu zaměstnanosti	70
	Závěr	71
6	Seznam použitých zdrojů	73
7	Přílohy	77

Seznam grafů

Graf 1:	Vývoj počtu obyvatel	26
Graf 2:	Porovnání vývoje PNO v roce 2018 v %	30
Graf 3:	Porovnání vývoje PNO v letech 2009–2018 v %	31
Graf 4:	Mikroregionální nezaměstnanost k 31. 12. 2018	33
Graf 5:	Vývoj nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2009–2018	35
Graf 6:	Vývoj nezaměstnanosti dle věkové struktury v letech 2009–2018	37
Graf 7:	Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov dle vzdělání v letech 2009–2018	39
Graf 8:	Vývoj nezaměstnanosti dle délky evidence v letech 2009–2018	42
Graf 9:	Otázka na učení cizích jazyků	44
Graf 10:	Cizí jazyky	45
Graf 11:	Dosažené vzdělání	46
Graf 12:	Oblast vzdělání	47
Graf 13:	Obor práce	48
Graf 14:	Zaměstnání	49
Graf 15:	Přechod na jiný obor	50
Graf 16:	Typ zaměstnání	51
Graf 17:	Délka pracovního vztahu	52
Graf 18:	Práce v zahraničí	53
Graf 19:	Přestěhování se za prací	53
Graf 20:	Dojíždění do práce	54
Graf 21:	Způsob hledání zaměstnání	55
Graf 22:	Forma zániku pracovního poměru	56
Graf 23:	Důvod skončení pracovního poměru	57
Graf 24:	Minimální mzda	58
Graf 25:	Evidence na ÚP	59
Graf 26:	Rizikové skupiny uchazečů	60
Graf 27:	Využití programů	60
Graf 28:	Rekvalifikace na ÚP	61
Graf 29:	Pohlaví uchazeče	62
Graf 30:	Věk uchazeče	62

Seznam obrázků

Obrázek 1	Okres Benešov	25
Obrázek 2	Administrativní členění okresu Benešov	25

Seznam příloh

Příloha A	Dotazníkové šetření.....	77
Příloha B	Kontingenční tabulky	81

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti.....	22
Tabulka 2: Vzdělanostní struktura	27
Tabulka 3: Nezaměstnanost v okresech Středočeského kraje k 31. 12. 2018	29
Tabulka 4: Počet nezaměstnaných v okrese Benešov v evidenci ÚP v letech 2009–2018.	32
Tabulka 5: Mikroregionální nezaměstnanost k 31. 12. 2018.....	32
Tabulka 6: Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov dle pohlaví v letech 2009–2018	34
Tabulka 7: Vývoj nezaměstnanosti dle věkové struktury v letech 2009–2018	36
Tabulka 8: Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání v letech 2009–2018	38
Tabulka 9: Vývoj nezaměstnanosti dle délky evidence v letech 2009–2018.....	41
Tabulka 10: Ověření statistické hypotézy č. 1	63
Tabulka 11: Ověření statistické hypotézy č. 2.....	64
Tabulka 12: Ověření statistické hypotézy č. 3	65

Seznam použitých zkratk

HDP	hrubý domácí produkt
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
ČSÚ	Český statistický úřad
ÚP	úřad práce
ČR	Česká republika
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
PPZ	pasivní politika zaměstnanosti
ZP	zdravotně postižený
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PN	podíl nezaměstnaných
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
p. b.	procentní bod
PRK SK	Program územního rozvoje kraje Středočeský kraj
SÚPM	společensky účelné pracovní místo

1 Úvod

Do nejdůležitějších makroekonomických ukazatelů hodnotící výkonnost národního hospodářství patří hrubý domácí produkt HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti, platební bilance. Mezi jednotlivými státy se pak provádí srovnávání ekonomických ukazatelů, z čehož se vyvozují závěry, jak si každá země počíná. Vysoká míra nezaměstnanosti se jeví jako velice závažný ekonomický, sociální i politický problém. V sociálně ekonomické oblasti důsledky nezaměstnanosti negativně dopadají na jedince, jejich rodiny a postupně i na celou společnost, která pak nese přímé i nepřímé následky. V politické oblasti nezaměstnanost působí na různá rozhodování například rozhodování o finančních podporách, příspěvcích, rekvalifikacích a mnoho dalších metodách předcházení nezaměstnaným osobám. Proto je její míře věnována značná pozornost státních institucí, kteří přicházejí s různými prostředky, jak nezaměstnanost eliminovat, či alespoň částečně odstranit některé z jejích negativních dopadů. Největší problém spočívá v nedobrovolné nezaměstnanosti, kdy se jedinec snaží naleznout vhodné zaměstnání bez výsledků. Úplně odstranit nezaměstnanost nelze, neboť existují případy, kdy nezaměstnaní jedinci pobírají státní příspěvky v takové míře, že se jim ani nevyplatí chodit do zaměstnání.

K řešení této problematiky je třeba znát stále aktuální strukturu a stav trhu práce, aby každá země mohla pružně reagovat na její možné změny. V posledních letech dochází ke snižování míry nezaměstnanosti k historicky nejnižším hodnotám, což značí příznivý vývoj české ekonomiky. To vede pozitivně k navýšení příjmů do veřejných rozpočtů, jelikož se tím zvyšuje podíl lidí na výběru daní a odvodů. Dochází také ke snižování výdajů na některé druhy sociálních dávek. Na základě nízké míry nezaměstnanosti, a zároveň stále nenaplněné poptávky po pracovnících, se pracovní trh přetváří. Aby firmy zaujaly nové zaměstnance, jsou nuceny navyšovat odměny za práci, pro potenciální i současné zaměstnance může být zajímavé uplatnění vlastních nápadů a možnost seberealizace.

K vybrání tohoto tématu vedla skutečnost, že se nezaměstnaností hodnotí výkonnost ekonomiky, a také že se nezaměstnanost ve větší či menší míře bude vyskytovat vždy, o čemž je pojednáno v teoretické části této práce. Lokalitu okresu Benešov si autorka práce zvolila, protože v jeho části od narození žije a má tak k němu pevný vztah.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je poukázat na problematiku nezaměstnanosti v okrese Benešov v posledních deseti letech. Prvním dílčím cílem je definování pojmů z oblasti trhu práce, na který je vymezena teoretická část práce. Druhým dílčím cílem pak porovnání vývoje nezaměstnanosti v daném okrese s celorepublikovým vývojem a specifikovat analýzu vývoje nezaměstnanosti v okrese Benešov podle různých hledisek. Třetím dílčím cílem je vyhodnocení získaných informací o současné situaci rizikových skupin obyvatel na úřadu práce. Čtvrtým dílčím cílem je navrhnout opatření na podporu zaměstnanosti.

Teoretická část definuje pojmy k pochopení situace okolo trhu práce a nezaměstnanosti jako například nabídku na trhu práce, poptávku po práci, rovnováhu na trhu práce, dále příčiny, druhy a důsledky nezaměstnanosti. Tato část vymezuje okres Benešov s jeho správním vymezením. Jsou zde uvedeny formy rizikových skupin, které ohrožuje vyšší míra nezaměstnanosti.

V praktické části je uveden přehled vývoje nezaměstnanosti v okrese Benešov za časový interval deseti let dle různých ukazatelů jako je věk, pohlaví, dosažené vzdělání a délka evidence. Dále je věnována pozornost rizikovým skupinám, do kterých se řadí nezaměstnaní starší 50 let, absolventi a mladiství do dvou let od úspěšného ukončení studií, nejdéle do 30 let, osoby se zdravotním postižením, osoby pečující o děti do 15 let a dlouhodobě nezaměstnaní. Cílem analýzy rizikových skupin je vyhodnocení situace na úřadu práce a schopnost navrácení uchazečů do pracovního prostředí. V závěru jsou definovaná vybraná opatření na podporu zaměstnanosti na regionální úrovni.

2.2 Metodika práce

V teoretické části jsou základní pojmy týkající se nezaměstnanosti a trhu práce vysvětleny pomocí deskriptivní metody. Podklady jsou čerpány studiem odborné literatury a internetových zdrojů zaměřených na oblast nezaměstnanosti.

V praktické části je pozornost zaměřena na analýzu vývoje míry nezaměstnanosti v podobě grafického zpracování. Data jsou čerpána z údajů Českého statistického úřadu. Jedna z hlavních oblastí praktické části je dotazníkové šetření, které je zaměřeno na analýzu rizikových skupin s následnou komparací výsledků pomocí kontingenčních

tabulek. V rámci dotazníkového šetření jsou řešeny hypotézy, které jsou ověřeny χ^2 testem pro nezávislost používaný u kontingenčních tabulek. V případě prokázání závislosti je její síla měřena Pearsonovým koeficientem kontingence pro sílu závislosti. Pomocí deskripce jsou definována vybraná opatření na podporu zaměstnanosti na regionální úrovni.

V části výsledky a diskuse je zhodnocen vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov, dotazníkové šetření zaměřené na nezaměstnanost rizikových skupin a návrh opatření na podporu zaměstnanosti.

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Trh představuje místo, kde se kupují a prodávají výrobní faktory, a to práce, půda, kapitál a přírodní zdroje. Na trhu práce vystupuje na jedné straně prodávající, též nabízející, které symbolizují domácnosti, na druhé straně pak kupující neboli poptávající, což jsou firmy.

Práce představuje nejvýznamnější výrobní faktor, jejímž aktérem je člověk se svými psychickými a biologickými charakteristikami a lidskými právy. (Jurečka, 2013, s. 246).

Člověk je za práci odměněn důchodem, jakým je cena za práci. Cenou za práci se rozumí mzda či plat, která je ovlivněna množstvím práce. Mzda či plat jsou hlavním zdrojem uspokojování potřeb a určují i to, jaké potřeby člověk má. (Mareš, 2002, s. 58).

3.1.1 Nabídka práce

Na straně nabídky jsou domácnosti, které se nabízejí firmám. Utváření tržní nabídky práce představuje obětované příležitosti pracovníků. S růstem mzdové sazby na trh vstupují pracovníci, kteří disponují lepšími alternativními příležitostmi, s vyššími transferovými výdělky. Naopak s poklesem mzdové sazby z trhu jako první odchází právě ti pracovníci s lepšími alternativními příležitostmi, jako poslední tento trh opouští ti s nejmenšími alternativními příležitostmi. (Brožová, 2012, s. 20).

3.1.2 Poptávka po práci

Poptávku po práci určuje množství práce, jakou na trhu kupují firmy. Firmy na trhu budou kupovat více práce, pokud klesnou mzdové sazby, čímž se zvýší objem produkce. S rostoucí produkcí poroste i nabídka produkce, to zapříčiní pokles ceny zboží. Čímž dojde k poklesu příjmů z mezního produktu práce jednotlivých firem. Následně se sníží potřebná práce ve firmách. Při snížení ceny vyráběného zboží se tedy sníží i poptávka po práci. (Brožová, 2012, s. 52).

3.1.3 Rovnováha na trhu práce

Rovnováha na trhu práce je situace, kdy se tržní nabídka rovná tržní poptávce. Každý pracovník, který může a chce pracovat za určitou mzdu, nalezne odpovídající místo na trhu

práce. Stejně jako firmy budou mít tolik práce, tolik mohou při dané mzdě zaměstnat pracovníků.

Jestliže pracovník není ochoten přijmout nabízenou mzdu nebo pracovní příležitost nenalezne, dochází tak k dobrovolné nezaměstnanosti. Pokud firma nabízí menší mzdu, než je rovnovážná, nenalezne dostatek práce. Naopak při vyšší mzdě pracovníci nabízejí více práce, ale firmy požadují méně, tím vzniká přebytek pracovníků bez uplatnění. Na trhu je možné naleznout i pracovníky, kteří jsou ochotni pracovat za nižší mzdu a svoji práci i za nižší mzdu nabízejí. S touto nabídkou dojde k poklesu mzdy, mzdová sazba se bude nově utvářet, a tím dojde k vyššímu počtu zaměstnaných. S nižší nabízenou mzdou mohou někteří pracovníci přestat nabízet svoji práci. V situaci, kdy bude nabízená mzda za práci nižší než rovnovážná, dojde postupně k deficitu práce a postupně ke zvyšování mzdy. Zároveň se bude snižovat ochota platit za dražší výrobní faktory, což zapříčiní rovnováhu mzdové úrovně (W_E) a zaměstnanosti (L_E). (Jurečka, 2013, s. 257).

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost představuje jeden z ukazatelů, který slouží k hodnocení stavu ekonomiky dané země. Je to stav, kdy na trhu práce dochází k vyšší nabídce práce před její poptávkou. Závažným problémem je dlouhodobá nezaměstnanost, kdy je člověk nezaměstnaný déle než 1 rok, což představuje řadu ekonomických a sociálních dopadů na jedince i celou společnost. (Mareš, 2002).

Obyvatelstvo se rozděluje z hlediska trhu práce na 2 skupiny, a to na ekonomicky aktivní a neaktivní. Za aktivní obyvatelstvo, tj. pracovní sílu, se považují zaměstnaní (E) a nezaměstnaní (U). Zaměstnané osoby jsou v pracovněprávním vztahu či sebezaměstnaní. (Brčák a kol., 2014, s. 141).

Nezaměstnané osoby se dělí podle definice Eurostatu (2010) na:

- ve věku 15–74 let,
- aktivně hledající práci po dobu alespoň 4 týdnů
- schopné nastoupit do práce během 14 dnů,
- bez práce.

Jako ekonomicky neaktivní se jeví například děti a studenti, lidé ve starobním důchodu, rodiče na mateřské dovolené, lidé, kteří přestali hledat práci. (Brčák a kol., 2014, s. 141).

3.2.1 Ukazatele nezaměstnanosti

K měření nezaměstnanosti jsou k dispozici hned dva ukazatele. Je jím obecná míra nezaměstnanosti a podíl nezaměstnaných osob. Oba ukazatele měří tentýž jev, avšak na základě odlišných postupů a výsledků.

Obecná míra nezaměstnanosti

Tento ukazatel nezaměstnanosti je brán jako mezinárodně srovnatelný a je počítán jako podíl nezaměstnaných osob U na celkové pracovní síle L . Výsledek je interpretován Českým statistickým úřadem jednou měsíčně v rámci České republiky v procentech. Data jsou získána na základě výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), který se provádí na náhodně vybraném vzorku domácností a představuje ekonomické postavení obyvatel za celou republiku. Za nezaměstnaného je považován každý, kdo není zaměstnaný. Jestliže je či není registrován na úřadu práce, není významné. (ČSÚ, 2018).

Vzorec pro výpočet míry nezaměstnanosti:

$$u = \frac{U}{U + E} \cdot 100 = \frac{U}{L} \cdot 100$$

kde u = obecná míra nezaměstnanosti,
 U = počet nezaměstnaných osob,
 E = počet zaměstnaných osob,
 L = počet ekonomicky aktivních osob.

Podíl nezaměstnaných osob

Představuje podíl nezaměstnaných na celkovém počtu obyvatel od 15 do 64 let. Tímto ukazatelem disponuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Od roku 2013 ukazatel podílu nezaměstnaných osob nahradil původní ukazatel míry registrované nezaměstnanosti. Míra registrované nezaměstnanosti udávala podíl všech dosažitelných uchazečů o zaměstnání pouze k ekonomicky aktivním osobám. Nový ukazatel je zveřejňován měsíčně od listopadu 2012. Data jsou zpracována z databáze Úřadu práce ČR a ČSÚ a stejně jako u předchozího uváděna v procentech. Jako nezaměstnané osoby se považují lidé ve věku 15 až 64 let registrované na úřadu práce. (ČSÚ, 2018).

Vzorec pro výpočet podílu nezaměstnaných osob:

$$PNO = \frac{U}{\text{obyvatelstvo (15 - 64 let)}} \cdot 100$$

kde PNO = podíl nezaměstnaných osob,

U = počet nezaměstnaných.

Při měření nezaměstnanosti se musí počítat s určitými nedostatky. Například v podobě sezónní nezaměstnanosti, kterou je obtížné zahrnout do výpočtu. Může se stát, že evidovaná osoba na úřadu práce přece jen určitou úplatu za práci pobírá, z čehož vyplývá, že nezaměstnaný není, ale i tak je registrován na úřadu práce. Aby k tomuto jevu nedocházelo, začal úřad práce akceptovat práci na dohodu o pracovní činnosti, u které však odměna za práci nesmí přesáhnout polovinu minimální hrubé mzdy. Také při nespolupráci uchazeče o práci s úřadem práce může dojít k vyřazení z jeho evidence. Přestože je daný člověk nezaměstnaný, není evidován. Při výběrovém šetření je zase velice obtížné získat data, jelikož to požaduje mnohem více času a nákladů. Při šetření jsou navštěvovány náhodně byty, kde se dotazují veškerých bydlících. Značný problém se objevuje i u mezinárodního srovnání, jelikož statut nezaměstnané osoby lze v různých zemích různě nabýt, existuje mnoho kritérií pro posuzování, a ne vždy je interpretována skutečná míra nezaměstnanosti. (Brčák a kol., 2014, s. 141).

O tom, jakým směrem se udává vývoj míry nezaměstnanosti, rozhoduje flexibilita na trhu práce. Trh práce je flexibilnější, čím je doba pobírání dávek v nezaměstnanosti kratší, velikost podpory není tolik vysoká, jestliže mohou zaměstnavatelé přijímat či propouštět zaměstnance bez velkých omezení. (Pošta, 2015, s. 24).

3.2.2 Druhy nezaměstnanosti

Kategorií, jak dělit nezaměstnanost existuje více. Rozdělit nezaměstnanost lze podle příčiny jejího vzniku na frikční, strukturální, cyklickou a sezónní. Dále se dělí podle délky trvání na krátkodobou, střednědobou a dlouhodobou nezaměstnanost. Či na dobrovolnou nebo nedobrovolnou nezaměstnanost.

Frikční nezaměstnanost

Jedná se o nezaměstnanost, která je chápána jako přirozený jev a je součástí přirozené míry nezaměstnanosti. Vzniká v důsledku přirozené mobility pracovní síly na trhu práce. Jsou zde zahrnutí lidé, kteří hledají nové pracovní místo po opuštění předchozího zaměstnání. Například při změně bydliště většinou dochází i ke změně zaměstnání, přičemž vznikne časová mezera mezi stávající a nastávající prací. Studenti se teprve zařazují na trh práce a hledají takové zaměstnání, které odpovídá jejich kvalifikaci a představám. Či opětovný nástup do zaměstnání po mateřské dovolené. Frikční

nezaměstnanost je chápána jako krátkodobá nezaměstnanost, kdy uchazeči aktivně hledají vhodnou pozici na trhu práce. (Brčák a kol., 2014, s. 145).

Významným omezením přirozeného pohybu pracovní síly je současná nedostupnost volných bytů. (Konečný, Sojka, 2006, s. 81).

Strukturální nezaměstnanost

Spočívá ve změně požadavků mezi kvalifikovanými pracovníky a jednotlivými druhy volných pracovních míst na určitém území. Za příčinou vzniku strukturální nezaměstnanosti stojí rozvíjení či utlumování některých odvětví podniků a následná změna poptávky po práci v těchto odvětvích. Trvání je delší než u předchozího druhu a pro její odstranění je doporučována rekvalifikace, zvýšení kvalifikace či odchod do jiného regionu státu. I strukturální nezaměstnanost spadá do přirozené míry nezaměstnanosti jako její dobrovolná forma. (Brčák a kol., 2014, s. 145; Hřebík, 2008, s. 164).

Cyklická nezaměstnanost

Souvisí s ekonomickou situací státu, kdy se projevuje pokles poptávky po práci. Počet volných pracovních míst představuje menší část, než je počet uchazečů. Cyklická nezaměstnanost tedy představuje rozdíl mezi skutečnou a přirozenou mírou nezaměstnanosti, což je srovnatelné jako rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem. Například v době recese se tento druh nezaměstnanosti zvyšuje. (Brčák a kol., 2014, s. 146).

Sezónní nezaměstnanost

Je spojena se zaměstnáním sezónního charakteru například ve stavebnictví, cestovním ruchu, či zemědělství. Její kolísání způsobují periodické výkyvy. Sezónní nezaměstnanost se zahrnuje do frikční nezaměstnanosti, a je tedy i součástí přirozené míry nezaměstnanosti. (Brčák a kol., 2014, s. 146; Hřebík, 2008, s. 165).

Doba trvání nezaměstnanosti

Podle doby trvání za krátkodobou nezaměstnanost se považuje doba do 6 měsíců, střednědobá se pohybuje mezi půl rokem a rokem a poslední, dlouhodobá se uvádí jako podíl nezaměstnaných osob, ale ekonomicky aktivních, déle než 1 rok. V posledním případě již dochází ke ztrátě pracovních a sociálních návyků a zájmu o hledání práce. (Pavelka a kol., 2012, s. 27).

Délka trvání nezaměstnanosti je důležitá pro vymezení problémových regionů. V případě nízké míry nezaměstnanosti, ale dlouhodobé, je považovaná za závažnější, než když je vyšší míra nezaměstnanosti, ale krátkodobá, kdy dochází k rychlejší regulaci, menšímu zatěžování státu v podobě podpor. (Mareš, 2002, s. 24).

Pokud je na trhu práce vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob, kteří se vyskytují na jiném území, než kde existuje vysoká poptávka po práci, lze hovořit o tzv. hysterezi. Pošta (2015) uvádí, že „*Hystereze je jev na trhu práce, kdy se buď firmy vyhýbají dlouhodobě nezaměstnaným či samotní dlouhodobě nezaměstnaní ztrácejí zájem pracovat.*“ (Pošta, 2015, s. 20).

Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

Jestliže se člověk rozhodne být nezaměstnaný, přestože má možnost pracovat, hovoří se o dobrovolné nezaměstnanosti. Například tak učiní z důvodu nízké tržní mzdy, upřednostňuje volný čas či je dostatečně finančně zajištěn. Dobrovolná nezaměstnanost není zahrnovaná do statistik, protože ji stát nevidí jako problém. (Konečný, Sojka, 2006, s. 80).

Problém značí nedobrovolná nezaměstnanost. Je to situace, při níž se jedinec aktivně snaží naleznout práci. Nedostatek volných pracovních míst při dané tržní mzdě způsobí nedobrovolnou nezaměstnanost. Důvodem vzniku tohoto problému mohou být nepružné mzdy. Mzdy se sjednávají na delší dobu dopředu, jsou sestavována mzdová schémata. Na přizpůsobování mezd je zapotřebí vynaložit velké náklady. (Konečný, Sojka, 2006, s. 80).

Přirozená míra nezaměstnanosti

Nejčastěji je označována písmenem u^* . Vyskytuje se při dlouhodobé rovnováze, kdy je skutečný produkt (Y) na úrovni potenciálního produktu (Y^*). Jedná se o situaci, kdy je nezaměstnanost stejná jako očekávaná a skutečná míra inflace. Skládá se z frikční a strukturální nezaměstnanosti. Konečný a Sojka (2006) definují „*Přirozená míra nezaměstnanosti není ani optimální míra nezaměstnanosti, ani není zcela neměnná. Jde však o nejnižší udržitelnou míru nezaměstnanosti, již lze v tržní ekonomice dosáhnout, aniž přinese riziko akcelerace inflace.*“ (Konečný, Sojka, 2006, s. 84).

V ekonomice dochází stále k jejímu vývoji, kolísá nad a pod úrovní potenciálního produktu, což způsobí fluktuaci nezaměstnanosti (u) nad a pod její míru přirozenosti (u^*). Determinanty u^* je čas, při kterém člověk hledá práci a nepružnost nominálních mezd,

dále demografická skladba obyvatelstva země a její vývoj, pojištění osob v nezaměstnanosti, státem garantovaná minimální mzda, rekvalifikace, tempo růstu rozdílných sektorů ekonomiky atd. (Brčák a kol., 2014, s. 142).

3.2.3 Důsledky nezaměstnanosti

Negativní dopady nezaměstnanosti působí na jedince i na celý stát. Při dopadu na jedince se hovoří o sociálních důsledcích, u celého státu o ekonomických důsledcích.

Ekonomickým dopadem je například nižší produkce, přičemž reálný produkt je nižší než potenciální produkt a dochází k nevyužití výrobního faktoru práce. Nezaměstnanost zapříčiní snížení až ztrátu kvalifikace lidského kapitálu, který je důležitý pro ekonomický vývoj. Při vyšší nezaměstnanosti musí stát vyplácet větší částky z rozpočtu na politiku zaměstnanosti. Při nižší zaměstnanosti budou nižší daňové příjmy. (Brčák a kol., 2014, s. 146).

Sociální dopady mohou působit na jednotlivce i celou společnost. Ztráta zaměstnání má určitou souvislost se zhoršením zdravotního stavu jedince. Dochází k pocitování psychické nepohody, deprese a úzkosti s nižší sebeúctou. Jedinec s vyšší oddaností pro danou práci při její ztrátě utrpí větší psychické problémy. Vyrovnání se se ztrátou zaměstnání je individuální záležitost, jako příznivé se jeví dobré mezilidské vztahy, podpora okolí, duševní klid. Vysoká dlouhodobá nezaměstnanost má následky na celou společnost v podobě sociálněpatologických příznaků. Může docházet k vyšší konzumaci alkoholu a drog obecně, dochází k větší nemocnosti, a tím i spotřebě léků. Mohou se objevovat pokusy o sebevraždu. Dlouhodobá nezaměstnanost, převážně u mladých lidí, se nakonec může projevit i jako politický problém. (Buchtová a kol., 2013, s. 75–82).

3.3 Státní politika zaměstnanosti

Záměrem státní politiky zaměstnanosti je ochrana práva na zaměstnání, dosažení rovnováhy nabídky a poptávky na trhu práce a koordinace ustanovení ve sféře zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů v rámci evropské strategie zaměstnanosti, které jsou čerpány pro pomoc z Evropského sociálního fondu. V ČR jsou vykonavateli této politiky Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) a ÚP ČR, které mohou spolupracovat s dalšími subjekty na trhu práce, zvláště s územně samosprávnými celky, odborovými organizacemi či sdruženími osob se zdravotním postižením. Státní politika zaměstnanosti je financovaná z příspěvku na politiku zaměstnanosti, dělí se na aktivní a pasivní.

3.3.1 Aktivní politika zaměstnanosti

K podpoře zaměstnanosti dochází pomocí odstraňování nevýhodných podmínek pro cílové skupiny obyvatel. Cílem aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) je aktivně snížit a předcházet nezaměstnanosti tím, že napomáhá uchazeče o zaměstnání znovu zapojit do pracovního procesu. Napomáhá maximalizovat úroveň zaměstnanosti. Jejimi nástroji jsou investiční pobídky, rekvalifikace, překlenovací příspěvek, veřejně prospěšné práce, příspěvek na dopravu zaměstnance, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program, příspěvek na zapracování, společensky účelná pracovní místa a příspěvek v době částečné nezaměstnanosti. (Brožová, 2012, s. 133; Brčák a kol., 2014, s. 147).

Součástí aktivní politiky zaměstnanosti je poradenská činnost, cílené programy na podporu nezaměstnanosti, sdílené zprostředkování zaměstnání a podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Poradenskou činnost zabezpečují krajské pobočky Úřadu práce ČR, které mohou zřizovat odborná zařízení v podobě pedagogicko-psychologických poraden. Pokud bude krajská pobočka ÚP provozovat odborné zařízení s poradenskou činností, je nutné písemné uzavření dohody s podstatnými náležitostmi a úřad má oprávnění hradit náklady na činnost. (Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti, 2004).

Úřad práce ČR a ministerstvo zabezpečuje APZ, ty v rámci spolupráce mohou integrovat s ostatními subjekty. Úřad práce má pravomoc ověřovat nová opatření a nástroje této politiky. Náklady a podmínky ověřování jsou v kompetenci ministerstva. Aktivní politika se řídí zákonem č. 435/2004 Sb., Zákon o zaměstnanosti, je financovaná z prostředků státního rozpočtu, ze kterých mohou být poskytnuté příspěvky na ověřování nových opatření a nástrojů politiky, a na zvýšení zaměstnanosti. (Zákon č. 435/2004 Sb. Zákon o zaměstnanosti, 2004).

3.3.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní politika zaměstnanosti (PPZ) je charakteristická vytvářením vhodných sociálních podmínek převážně pro nezaměstnané osoby za účelem snížení ekonomických a sociálních důsledků nezaměstnanosti, a to na jednotlivé osoby i celou společnost. Mezi nástroje této politiky patří finanční podpora v nezaměstnanosti a systém státní podpory v nezaměstnanosti. (Brčák a kol., 2014, s. 147).

K vyplácení podpor je třeba splnit několik podmínek – daný uchazeč musí být v evidenci úřadu práce a mít odpracováno alespoň 12 měsíců za poslední 2 roky. Další

podmínkou pro čerpání je dosažení určitého věku s různou délkou podpory, která závisí na podpůrčí době, to je doba, po kterou může evidovaný uchazeč pobírat podporu. Registrované osoby do 50 let mohou pobírat finanční dávky 5 měsíců. Evidované osoby od 50 do 55 let mohou čerpat podporu po dobu 8 měsíců a osoby nad 55 let až 11 měsíců. Podpora se vypočítává z předchozího příjmu, či z čisté minimální legislativně stanovené mzdy, pokud evidovaný předtím nepracoval. První 2 měsíce pobírá podporu ve výši 65 %, další 2 měsíce ve výši 50 %, zbytek podpůrčí doby 45 %. Pro osobu starší 26 let je horní hranice 2,6násobek životního minima, jestliže se účastní rekvalifikace, pak se hranice zvyšuje na 2,8násobek a průměrnou sazbou měsíčního čistého výdělku je 60 %. Maximální výše podpory v nezaměstnanosti činí 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1.–3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém je podaná žádost o podporu. (Brožová, 2012, s. 134).

Pasivní politika tedy nesnižuje nezaměstnanost, ale zmírňuje její dopady.

Tabulka 1: Výdaje na státní politiku zaměstnanosti

Rok	APZ (v tis. Kč)	PPZ (v tis. Kč)
2008	6 131 729	7 114 895
2009	4 953 467	15 077 723
2010	6 171 493	13 354 778
2011	3 815 885	10 349 149
2012	2 451 117	8 759 749
2013	4 251 090	9 674 752
2014	6 386 632	9 279 634
2015	9 668 796	8 303 370
2016	6 860 879	8 254 527
2017	4 703 189	7 853 520
2018	4 336 836	7 542 836

Zdroj: MPSV, (2019); vlastní zpracování

V tabulce 1 je značně vidět propuknutí celosvětové ekonomické krize v roce 2008. Její následující dopad v podobě vysoké míry nezaměstnanosti se značně projevil následující rok u výdajů na pasivní politiku státu a návrat do původního stavu trvá doposud. U aktivní politiky dochází během desetiletí k neustálému kolísání jejích výdajů, kdy v posledních letech nejvyšší výdaje u aktivní politiky činí na veřejně prospěšné práce.

Jako efektivnější se jeví aktivní politika státu. U pasivní části se lze setkat s řadou kritiky, jelikož při jejím čerpání může postupně dojít k demotivaci hledání pracovního místa. Podpora v nezaměstnanosti pomáhá v případě ztráty zaměstnání při hledání nové, vhodné práce. Aby se překlenula ekonomická zátěž. Zároveň působí nepříznivě, kdy si uchazeč zvykne na sociální komfort a demotivuje ho k hledání nové práce.

3.4 Rizikové skupiny

Na trhu práce vystupují lidé různých charakterů. Přicházejí s nabídkou či poptávkou. Lidé se od sebe liší věkem, vzděláním, pohlavím, zdravotním stavem, osobními preferencemi. Ačkoliv trh práce disponuje snahou o vyváženou nabídku a poptávku a rovnou příležitostí pro všechny, vyskytují se zde určité rizikové skupiny. Ty mohou být v některých oblastech indisponované například nesplněním osobnostních požadavků. K začlenění těchto rizikových skupin přispívá státní politika zaměstnanosti. (Buchtová a kol., 2013, s. 82).

3.4.1 Absolventi škol a mladiství do třiceti let

Přestože jsou tito lidé na vrcholu svých psychických a fyzických sil, patří do rizikové skupiny. Čerství absolventi a uchazeči o zaměstnání jsou znevýhodnění tím, že značná část doposud nemá praktickou zkušenost s pracovním prostředím. Uchazečům chybí potřebná praxe. Při ucházení o práci absolvují teprve první pohovory, od kterých nevědí, co očekávat. K podpoře zaměstnanosti této rizikové skupiny mohou přispět různé jazykové kurzy, trainee programy, stáže či brigády, které může vykonávat již během studia. Velmi důležitá je praxe v rámci studia na středních a vysokých školách, která je součástí absolvování studií. (Buchtová a kol., 2013, s. 83–85).

3.4.2 Osoby se zdravotním postižením

Ačkoliv tito lidé mohou mít obrovskou chuť pracovat, nabídek práce pro osoby zdravotně postižené (ZP) je na trhu práce velice málo. Na úřadu práce mohou být evidováni dlouhodobě či opakovaně v porovnání s lidmi bez ZP. Spousta firem nemá vhodné prostředí pro jejich pohyb, nebo je její sídlo špatně dostupné. K začlenění do normálního pracovního života této skupiny je zapotřebí vyšších ekonomických a sociálních podmínek. (Buchtová a kol., 2013, s. 89–90).

3.4.3 Dlouhodobě nezaměstnaní

Dlouhodobá nezaměstnanost představuje vážný problém jak pro jedince, tak pro celou společnost. Za dlouhodobě nezaměstnaného se považuje jedinec, který je nezaměstnaný déle než 1 rok. Tato situace vede k sociálním problémům, například ztráta pracovních návyků či psychické problémy. Také má dopad na ekonomickou situaci v podobě nutnosti pobírání sociálních dávek a nesamostatnost v oblasti financí. Pavelka (2012) uvádí, že „*Dlouhodobá nezaměstnanost může zvyšovat nezaměstnanost v budoucnosti.*“.

3.4.4 Uchazeči o zaměstnání nad 50 let

Tato skupina uchazečů je označována za rizikové z důvodu horší adaptability v pracovním prostředí, například při zavádění informačních technologií bývá pro tuto skupinu obtížnější se přizpůsobit. V dnešní době se požaduje znalost cizích jazyků, jelikož jsou mnohdy firmy mezinárodního charakteru a starším lidem může učení cizích jazyků činit problémy. Vyšší věk s sebou přináší i zažitá pracovní stereotypy. Na druhou stranu starší uchazeči mají určité znalosti, které zase mladým uchazečům chybí, což je pracovní zkušenost a praxe, orientace na trhu práce nebo důraz na pracovní morálku. (Buchtová a kol., 2013, s. 85–88).

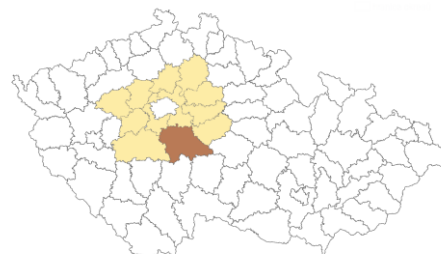
3.4.5 Osoby pečující o děti do 15 let

Jedná se převážně o osoby v zastoupení žen, které jako matky mají právo na zvláštní pracovní podmínky, které jsou uvedeny v listině základních práv a svobod. Tyto podmínky musí akceptovat každý zaměstnavatel. V tomto případě se naráží na ono úskalí, kdy mnoho zaměstnavatelů dává přednost mužům před ženami, jelikož jsou více mobilní a nestarají se o rodinu v takové míře jako žena (ošetřování dětí, jejich doprovázení do školy, k doktorovi, starání se o domácnost). Možným řešením může být práce na zkrácený úvazek, či si zajistit dlouhodobé hlídání dětí. Žena by tak mohla lépe rozložit všechny denní aktivity. (Buchtová a kol., 2013, s. 88–89).

3.5 Charakteristika okresu Benešov

Okres Benešov se nachází v jihovýchodní části Středočeského kraje. S rozlohou 1 475 km² je jako druhý největší okres Středočeského kraje a zaujímá jeho část z 13,5 %. Jeho sousední okresy jsou okres Příbram na západě, okresy Praha–východ a Praha–západ na severu, okresy Kutná Hora a Havlíčkův Brod na východě, okresy Tábor a Pelhřimov na jihu. Odvětví průmyslu (strojírenství a potravinářství) a stavebnictví je nejrozšířenější v tomto okrese. Činnost maloobchodu s velkoobchodem představuje 22,2 %, stavebnictví 14,5 %, průmysl 12,4 % a lesnictví a zemědělství pak 7,6 %. (ČSÚ, 2018).

Obrázek 1 Okres Benešov

Zdroj: Zeměpis.com (c2002–2020), vlastní zpracování

3.5.1 Správní členění

Od roku 2003 je okres rozčleněn na 3 správní obvody s rozšířenou působností a na 5 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Správní obvody s rozšířenou působností jsou ve městech Benešov, Vlašim a Votice, viditelné v obrázku 2. Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem se nachází ve městech Benešov, Sázava, Týnec nad Sázavou, Vlašim a Votice. (ČSÚ, 2018).

Obrázek 2 Administrativní členění okresu Benešov

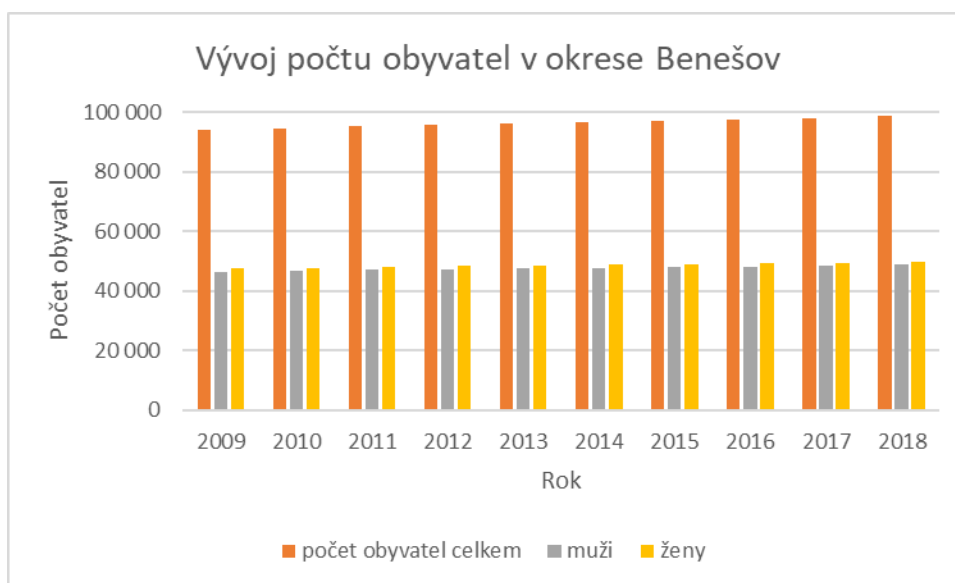
Zdroj: ČSÚ (2019a)

V dnešní době se v okrese Benešov nachází 114 obcí, z toho 9 se statusem města, 11 se statusem městyse. Městy jsou: Benešov, Vlašim, Týnec nad Sázavou, Sázava, Neveklov, Votice, Bystřice, Pyšely, Trhový Štěpánov. (ČSÚ, 2018).

3.5.2 Obyvatelstvo okresu Benešov

Okres Benešov obývalo 98 708 obyvatel k 31. 12. 2018. S hustotou zalidnění 66,9 obyvatel na kilometr čtvereční se řadí jako druhý nejméně zalidněný okres ve středních Čechách.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel

Zdroj: ČSÚ (2019c), vlastní zpracování

Z grafu č. 1 je vidět téměř stabilní úroveň obyvatel okresu Benešov. Po celou dobu dochází k mírnému nárůstu jak mužů, tak žen. Žen je v okrese více než mužů, rozdíl mezi nimi činí zhruba 1 000 osob v každém roce. Každoroční nárůst obyvatel okresu se pohybuje od 400 do 800 osob.

Průměrný věk obyvatel byl k roku 2018 42,4 let, přičemž každoročně stoupá v průměru o hodnotu 0,1–0,2, což značí stárnutí obyvatel okresu Benešov.

3.5.3 Vzdělanostní struktura obyvatel

Tabulka č. 2 zobrazuje vzdělanostní strukturu v okrese Benešov k poslednímu sčítání lidu v roce 2011. Nejvyššího podílu 36,9 % dosahují lidé se středním vzděláním s výučním listem. Druhým nejpočetnějším zastoupením vzdělanosti je střední vzdělání s maturitní zkouškou, toho dosahuje 29,8 % osob starších 15 let. Pouze základního vzdělání dosahuje 18,1 % osob. Vysokoškolského vzdělání dosahuje 10,1 % obyvatel okresu Benešov, vyššího odborného vzdělání pak 1,4 % obyvatel, 3 % lidí vystudovali nástavbové studium. Nejmenší podíl zauímají lidé bez vzdělání (0,6 %).

Tabulka 2: Vzdělanostní struktura

		Celkem	Muži	Ženy
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let		78 534	38 360	40 174
Z toho podle stupně vzdělání	bez vzdělání	503	280	223
	základní včetně neukončeného	14 236	5 027	9 209
	střední vč. vyučení (bez maturity)	29 006	17 296	11 710
	úplné střední (s maturitou)	23 404	10 423	12 981
	nástavbové studium	2 330	869	1 461
	vyšší odborné vzdělání	1 126	410	716
	vysokoškolské	7 929	4 055	3 874

Zdroj: ČSÚ (2011), vlastní zpracování

Žen je v okrese Benešov 51,2 %, muži činí 48,8 %. Muži nejčastěji dostudují střední školu s vyučením (45,1 %), jejich druhým nejčastějším typem vzdělání je střední s maturitní zkouškou (27,2 %). Ženy to mají přesně naopak, nejčastěji ukončují střední vzdělání maturitní zkouškou (32,3 %) nebo vyučením (29,1 %). Středního vzdělání s maturitní zkouškou a vyššího vzdělání dosahuje o 6,3 % více žen než mužů, u žen má toto vzdělání 47,4 %, zatímco u mužů 41,1 %.

4 Vlastní práce

Následující část práce znázorňuje nezaměstnanost v okrese Benešov. První část srovnává vývoj nezaměstnanosti v rámci ČR. Druhá část je zaměřena na vývoj nezaměstnanosti v mikroregionálním měřítku, dále z hlediska pohlaví, věku, vzdělání a délky evidence na ÚP. Třetí část se soustřeďuje na dotazníkové šetření se zaměřením na rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání. V poslední části je uveden přehled opatření na podporu zaměstnanosti.

4.1 Porovnání vývoje nezaměstnanosti

Středočeský kraj je nejlidnatějším a rozlohou největším krajem v ČR, tvoří ho 12 okresů. Okresní porovnání nezaměstnanosti v rámci kraje je uvedeno společně s porovnáním stavu ČR k 31. 12. 2018 v tabulce 3. Druhý sloupec zobrazuje počet osob v produktivním věku, tedy obyvatele ve věku 15 až 64 let. Tato skupina je nejvíce zastoupena v okrese Praha–východ s 115 807 obyvateli, nejméně produktivních obyvatel je v Rakovníku, celkem 35 583 osob. Okres Benešov je 4. nejmenším s počtem 62 420 obyvatel v produktivním věku, ačkoli je Benešov druhým největším okresem kraje. 73 178 osob představuje průměrný počet produktivních obyvatel okresu ve Středočeském kraji.

Třetí sloupec udává počet uchazečů evidovaných na ÚP, jinými slovy počet nezaměstnaných. V Benešově je nejmenší množství uchazečů v evidenci s číslem 1 101 osob, naopak nejvyšší číslo evidovaných osob je v okrese Kladno s 4 298 uchazeči. V kraji je průměrně v každém okrese 2 103 uchazečů, 7 okresů spadá do podprůměrných. Čtvrtý sloupec představuje dosažitelné uchazeče v produktivním věku, to znamená uchazeče, kterému nebrání objektivní překážka k nástupu do zaměstnání. Stejně jako počtu uchazečů evidovaných na ÚP nejnižšího množství dosažitelných osob ve věku 15–64 eviduje okres Benešov (966), nejvyššího pak okres Kladno (3 841). Pátý a poslední sloupec udává podíl nezaměstnaných osob, celorepublikový podíl činí 3,07 %, Středočeský kraj je tedy pod republikovým průměrem s číslem 2,64 %. Míra nezaměstnanosti Středočeského kraje při celorepublikovém srovnání patří dlouhodobě k nižším. V rámci okresů vykazuje nejnižší podíl Praha–východ (1,13 %), nejvyšší podíl udává okres Nymburk (3,75 %). Benešov představuje 3. nejnižší podíl nezaměstnanosti v kraji (1,56 %), k čemuž přispívá přijatelná dopravní dostupnost do města Prahy.

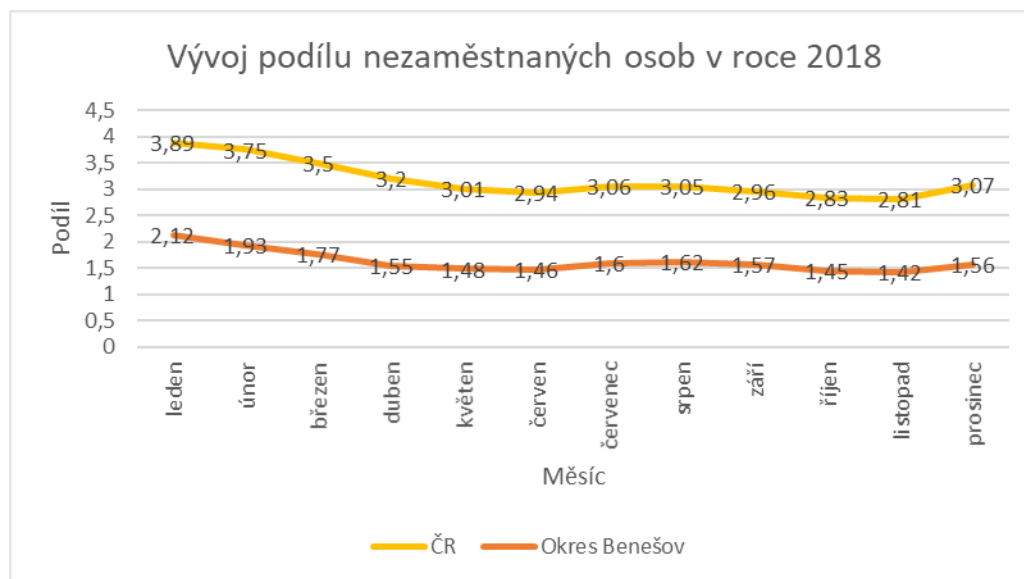
Tabulka 3: Nezaměstnanost v okresech Středočeského kraje k 31. 12. 2018

	Počet obyvatel ve věku 15–64 let	Počet uchazečů evidovaných na ÚP	Z nich dosažitelní ve věku 15–64	PNO (%)
Benešov	62 420	1 101	966	1,56
Beroun	60 089	1 693	1 523	2,57
Kladno	106 117	4 298	3 841	3,64
Kolín	64 682	2 541	2 262	3,53
Kutná hora	48 262	1 783	1 649	3,42
Mělník	69 991	2 528	2 289	3,3
Mladá Boleslav	84 542	1 715	1 615	1,92
Nymburk	63 882	2 471	2 381	3,75
Praha–východ	115 807	1 443	1 283	1,13
Praha–západ	92 871	1 638	1 415	1,54
Příbram	73 886	2 862	2 716	3,68
Rakovník	35 583	1 165	1 028	2,89
Středočeský kraj	878 132	25 238	22 968	2,64
Česká republika	6 870 123	231 534	210 712	3,07

Zdroj: ČSÚ (2019d), vlastní zpracování

Vývoj podílu nezaměstnaných osob okresu Benešov v jednotlivých měsících odpovídá trendu vývoje České republiky, jak je patrné z grafu 2. Na začátku roku 2018 se na úřad práce hlásí více uchazečů převážně z důvodu ukončení pracovního poměru ke konci předešlého roku na dobu určitou. Vyšší podíl nezaměstnaných osob v zimním období souvisí i s omezením sezónních prací v oblasti zemědělství, stavebnictví, cestovního ruchu. Na jaře pak sezonní práce znovu nastupují a zaměstnavatelé v této oblasti přijímají nové uchazeče, proto klesá podíl nezaměstnaných osob. Mírný nárůst v letních měsících spočívá v přívalu absolventů škol na ÚP. V zimních měsících se počet registrovaných uchazečů zvyšuje, příčinou je opět omezení sezónních prací.

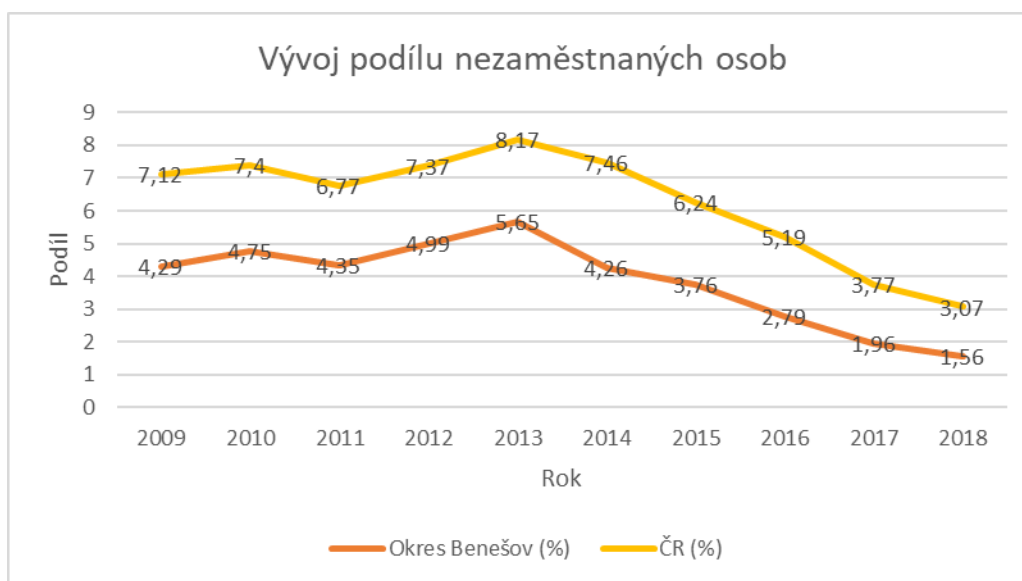
Graf 2: Porovnání vývoje PNO v roce 2018 v %

Zdroj: ČSÚ (2019g, h), vlastní zpracování

Průběh podílu nezaměstnaných osob okresu Benešov za období 10 let ve srovnání s vývojem podílu nezaměstnaných osob v České republice poměřuje graf 3. Křivka ČR i okresu Benešov vykazuje v zásadě stejný trend. Po roce 2008, kdy proběhla celosvětová hospodářská krize, se vývoj ekonomiky v následujících letech podstatně zhoršoval. S tím rostl i podíl nezaměstnanosti. Až mezi roky 2010 a 2011 došlo k mírnému poklesu ze 7,4 na 6,77 % v rámci ČR, ze 4,75 na 4,35 % v rámci okresu Benešov. Následující 2 roky nezaměstnanost opět rostla až na úroveň 8,17 % (ČR) a 5,65 % (okres Benešov). Během roku 2014 dochází k oživení ekonomiky, lidé začínají více utrácet, zvyšuje se poptávka v zahraničí, se zvyšujícím se exportem začínají firmy více vyrábět, přidává se na mzdách. A nezaměstnanost se pomalu začíná snižovat až do konce sledovaného období, průměrně klesá o hodnotu 0,8procentního bodu (okres Benešov), o hodnotu 1procentního bodu (ČR). V roce 2018 představuje podíl nezaměstnanosti 3,07 % v ČR, 1,56 % v okresu.

Graf 3: Porovnání vývoje PNO v letech 2009–2018 v %

Zdroj: ČSÚ (2019e), vlastní zpracování

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov

Díky své příznivé dostupnosti k hlavnímu městu ČR se okres Benešov dlouhodobě řadí z hlediska nezaměstnanosti k těm lépe hodnoceným okresům. Okres vyniká převážně zemědělskou, lesnickou a rybářskou činností. Svůj podíl na pozitivním hodnocení nese i rozvoj průmyslových zón, Benešovskem proudí dálnice D1, která je hlavním tahem z Prahy do Brna, silnice I. třídy I/3, ta spojuje okres Benešov s jižními Čechy, a následně s Rakouskem. (ČSÚ, 2019).

Uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP v okrese Benešov jsou seskupeni v následující tabulce 4 v období od roku 2009 do roku 2018 vždy k 31. 12. daného roku. Z uvedených dat vykazuje rok 2013 nejvyšší počet nezaměstnaných s číslem 3 690 osob. Mezi roky 2009 a 2012 má vývoj počtu uchazečů kolísavou tendenci. V průběhu roku 2014 až 2018 nezaměstnaných osob postupně ubývá, průměrně o 418 uchazečů ročně. Úbytek je dán zlepšující se ekonomickou situací. Celkový průměr nezaměstnaných osob ve sledovaném období odpovídá 2 549 evidovaným uchazečům, z čehož vyplývají poslední 4 roky jako podprůměrné, a zároveň poslední rok vykazuje nejnižší hodnotu nezaměstnaných.

Tabulka 4: Počet nezaměstnaných v okrese Benešov v evidenci ÚP v letech 2009–2018

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Uchazeči v evidenci ÚP	2 858	3 217	2 933	3 288	3 690	2 774	2 465	1 829	1 331	1 101

Zdroj: ČSÚ (2019e), vlastní zpracování

Okres Benešov se administrativně člení na 3 správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), toto dělení je vyobrazeno v obrázku 2 v kapitole 3.5.1. Správní členění. Následující tabulka 5 a graf 4 rozděluje podílové zastoupení nezaměstnaných do 3 SO ORP k datu 31. 12. 2018. Všechny uvedené správní obvody vyznačují podíl nezaměstnanosti nižší, než je celorepublikový PNO (3,07 %). Z hlediska pohlaví jsou v rámci okresu patrné mírné rozdíly. V SO ORP Benešov převládá podíl nezaměstnaných žen nad muži (o 0,02 %). Také SO ORP Votice mají v evidenci více žen (o 0,2 %). Naopak v SO ORP Vlašim je nezaměstnaných mužů o 0,06 % více než žen.

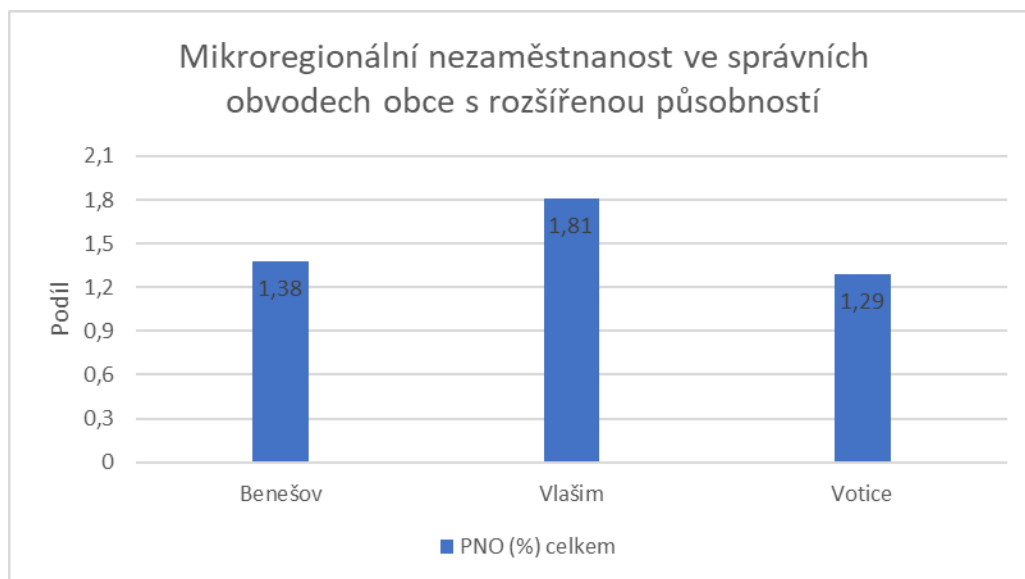
Tabulka 5: Mikroregionální nezaměstnanost k 31. 12. 2018

SO ORP	PNO (%)		
	muži	ženy	celkem
Benešov	1,37	1,39	1,38
Vlašim	1,84	1,78	1,81
Votice	1,2	1,4	1,29

Zdroj: ČSÚ (2019b), vlastní zpracování

Celkový podíl nezaměstnaných osob v SO ORP Benešov, Vlašim a Votice srovnává graf 4 k datu 31. 12. 2018. Nejnižší PNO vykazují Votice s podílem 1,29 %, následuje Benešov (1,38 %), nejvyšší podíl definuje Vlašim (1,81 %).

Graf 4: Mikroregionální nezaměstnanost k 31. 12. 2018

Zdroj: ČSÚ (2019b), vlastní zpracování

4.2.1 Nezaměstnanost z hlediska pohlaví

Tabulka 6 spolu s grafem 5 zobrazují dosažitelné uchazeče v evidenci ÚP mezi roky 2009–2018, kteří jsou rozděleni podle pohlaví. Mezi ženami a muži je v sledovaném období jen nepatrný rozdíl, největší početní rozdíl je 227 osob (tj. 0,51 %) ve prospěch mužů v roce 2012, podílový pak v roce 2014 s rozdílem 0,55 % (tj. 121 osob) naopak ve prospěch žen. Nejmenší rozdíl v počtu uchazečů je v roce 2018, o pouhé 2 osoby (tj. 0,08 %) je mezi uchazeči více žen. Podílový rozdíl 0,03 % (tj. 66 osob) je nejmenší v roce 2011. Průměrný rozdíl mezi pohlavím je 97 osob mezi roky 2009–2018. Odlišnost mezi pohlavím do roku 2014 kolísá, následující rok začíná klesat až k zanedbatelnému číslu 2 v roce 2018. Mezi uvedenými 10 lety je průměr 1 215 žen a 1 263 mužů. U žen jsou poslední 3 roky podprůměrné, u mužů poslední 4 roky.

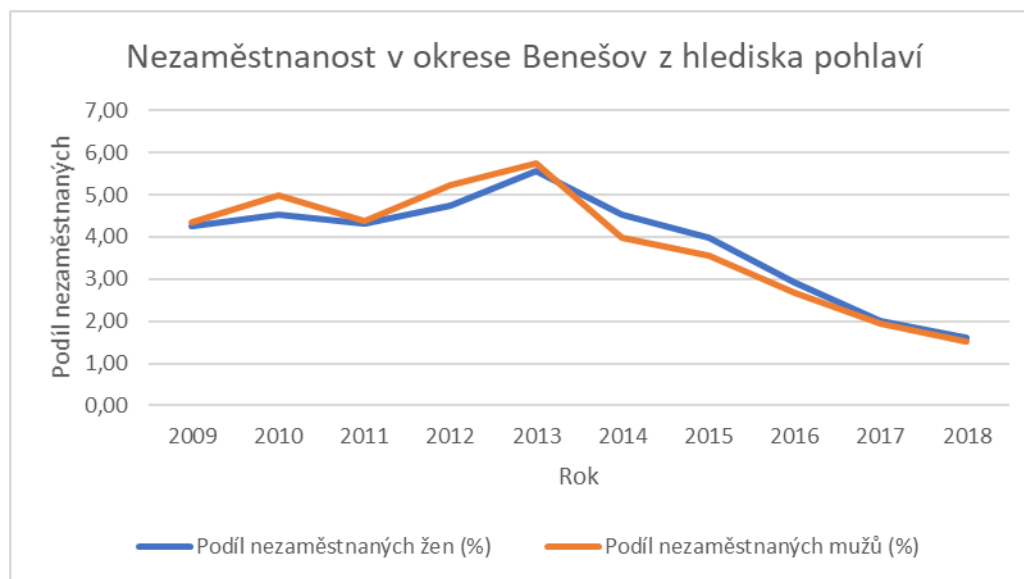
Tabulka 6: Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov dle pohlaví v letech 2009–2018

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet uchazečů – ženy	1 373	1 464	1 393	1 511	1 769	1 425	1 231	896	607	484
PN žen (%)	4,24	4,52	4,33	4,73	5,57	4,54	3,97	2,92	1,99	1,60
Počet uchazečů – muži	1 461	1 675	1 459	1 738	1 888	1 304	1 147	855	616	482
PN mužů (%)	4,34	4,98	4,36	5,24	5,73	3,99	3,55	2,66	1,93	1,52

Zdroj: ČSÚ (2019e), vlastní zpracování

Vývoj podílu nezaměstnanosti udává do roku 2012 měnlivý charakter s průměrnou hodnotou 4,46 % u žen a 4,73 % u mužů. V roce 2013, ve kterém je podíl nejvyšší, nezaměstnanost mírně vzroste na 5,57 % u žen a 5,73 % u mužů. Od následujícího roku PNO klesá. Při srovnání roku 2013 a 2018 podíl klesne o 71,3 % u žen a o 73,4 % u mužů. Nejnižší podíl nezaměstnaných (PN) je v roce 2018 s hodnotami 1,6 % (ženy), 1,52 % (muži). Z grafu 5, stejně jako v ČR, je do roku 2013 jednoznačná převaha mužů, od roku 2014 naopak převažují ženy. Za sledované období činí průměrné hodnoty podílu 3,84 % nezaměstnaných žen a 3,83 % nezaměstnaných mužů. Jako podprůměrný se jeví rok 2015 pro mužské zastoupení a roky 2016 až 2018 pro obě pohlaví.

Graf 5: Vývoj nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2009–2018

Zdroj: ČSÚ (2019e), vlastní zpracování

4.2.2 Nezaměstnanost z hlediska věkové struktury

Věková struktura je rozdělena na 6 skupin. Nejen v okrese Benešov představuje skupina uchazečů od 20 do 29 let průměrně nejpočetnější zastoupení. Do této skupiny patří převážně čerství absolventi škol, kteří se řadí do jedné z rizikových skupin nezaměstnaných. Je tomu tak kvůli nedostatečné praxi, absolventi nemají osvojené pracovní návyky. Firmy musejí věnovat více času při zaškolování této skupiny. Druhou nejpočetnější skupinou jsou uchazeči nad 50 let, i tato skupina patří mezi rizikové skupiny uchazečů. Lidé nad 50 let disponují dostatečnou praxí i pracovními návyky, ale naopak nejsou tolik technicky zdatní, přičemž firmy v poslední době investují do elektronizace a automatizace. V rámci ČR jsou první 2 zastoupení přesně naopak. Třetí nejpočetnější skupinu tvoří uchazeči ve věku 30–39 let, kam se řadí také jedna z rizikových skupin, tou jsou ženy pečující o děti. Zaměstnavatelé dají mnohdy přednost jiným uchazečům o práci, protože ženy starající se o dítě mají povinnost zajistit rodinu po organizační stránce.

Z tabulky 7 lze odhadnout, že nejvyššího počtu dosahují uchazeči ve věku 20–29 let. Největší nárůst v této skupině je mezi roky 2011 a 2012, a to o 16 %. Od roku 2014 do roku 2018 počet uchazečů postupně klesá, ročně v průměru o 27,2 %. Rozdíl mezi rokem 2013 a 2018 činí 80,1 %. U lidí ve věku 50 až 59 let představuje největší nárůst mezi rokem 2009 a 2010 o 13,8 %, největší pokles je 30 % mezi rokem 2016 a 2017.

Rozdíl mezi nejsilnějším rokem 2013 a nejslabším rokem 2018 představuje 580 evidovaných uchazečů neboli 69,7 %. U skupiny ve věku 30–39 let existuje největší růst hodnot o 16,7 % mezi roky 2012 a 2013, rapidní pokles o 31,4 % je zaznamenán z roku 2016 na 2017.

Skupina uchazečů 40–49 let obdobně jako ostatní skupiny vykazuje mezi rokem 2009-2010 nárůst, konkrétně o 21,3 %, následující rok je také období s ostatními skupinami, kdy dochází k mírnému poklesu, v tomto případě o 10,1 %. Následující roky 2012 a 2013 dochází k nárůstu uchazečů, při srovnání roku 2011 a 2013 o hodnotu 27,1 %. Od roku 2014 počet evidovaných průměrně pomalu klesá (o 18,6 % ročně) až na 238 osob.

Uchazečů do 19 let je poměrně malé zastoupení z toho důvodu, že mnoho středoškoláků pokračuje dál na vysoké školy. Při srovnání roku 2009 a 2011 má klesající charakter o 14,9 %. Největší růst činí mezi roky 2011 a 2012 o 28,5 %. V následujícím období začíná mírně klesat, mezi 2012 a 2013 o 5,7 %, 2013–2014 dokonce o 46,4 %, následuje opět mírný pokles o 3,4 %, pokračuje prudší pokles mezi roky 2015 a 2018 v průměru o 29,4 % za rok.

Ojedinelou skupinu tvoří lidé nad 60 let, jako jediná skupina má kolísavý, spíše rostoucí charakter po celé sledované období. Důvodem je odchod do penze ve vyšším věku, než tomu bylo dříve. Nárůst o 97,8 % uvádí období mezi rokem 2011 a 2012, což je nejvyšší nárůst ze všech uvedených hodnot. 2014–2016 počet uchazečů roste průměrně o 7 %, ačkoli mají všechny ostatní skupiny uchazečů v tomto rozmezí klesající povahu. V roce 2016 tak vykazuje 136 lidí jako nejvyšší počet nezaměstnaných v této skupině. 2017–2018 se počet také navýší o 13,6 % na 134 osob.

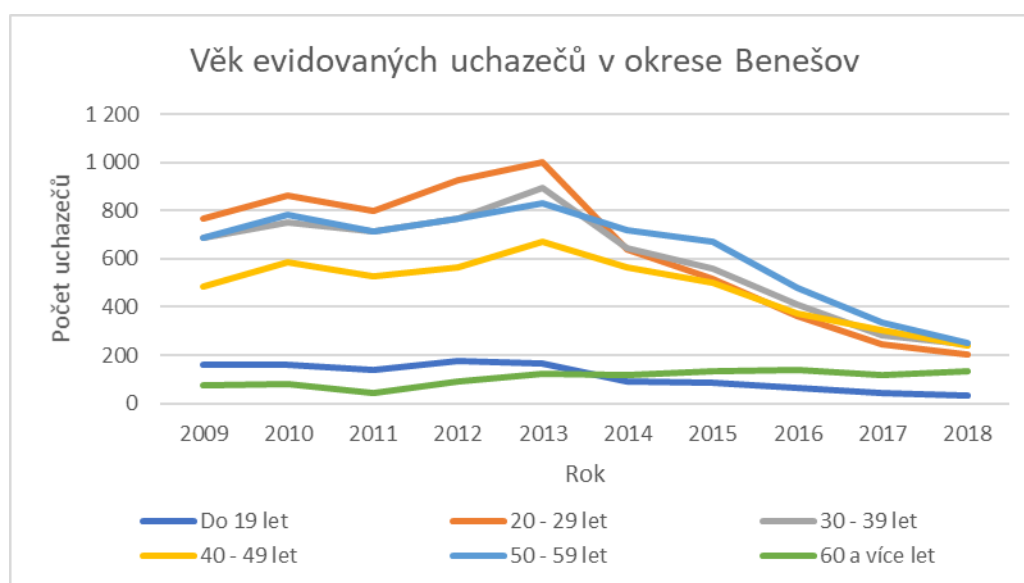
Tabulka 7: Vývoj nezaměstnanosti dle věkové struktury v letech 2009–2018

Věk uchazeče / Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Do 19 let	159	158	137	176	166	89	86	66	43	30
20–29 let	769	862	798	925	1 003	639	519	363	247	200
30–39 let	686	749	712	768	896	645	557	411	281	247
40–49 let	484	587	528	564	671	564	501	373	306	238
50–59 let	687	782	713	766	832	718	670	480	336	252
60 a více let	73	79	45	89	122	119	132	136	118	134

Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

Zajímavým poznatkem z grafu 6 je, že mezi roky 2009 až 2013 převažují mezi nezaměstnanými lidé ve věku 20–29 let, právě kvůli nedostatečné praxi a pracovním návykům, avšak od roku 2014 do roku 2018 tuto převahu přebrali uchazeči ve věku 50–59 let. Lidé ve věkové skupině 20–29 let, tedy převážně absolventi škol, si čím dál více přivydělávají již při studiu, přičemž získávají onu chybějící praxi a pracovní zkušenosti. Navíc se v rámci programů z Evropského sociálního fondu soustřeďuje na rizikovou skupinu absolventů například v podobě vytváření vhodných pracovních míst pro tuto skupinu obyvatel.

Graf 6: Vývoj nezaměstnanosti dle věkové struktury v letech 2009–2018

Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

4.2.3 Nezaměstnanost z hlediska dosaženého vzdělání

V okrese Benešov je vzdělanostní struktura u mužů a žen mírně odlišná. Zůstává však fakt, že dva nejčastější stupně vzdělání jsou střední včetně vyučení a střední s maturitní zkouškou, to potvrzují i data v tabulce 8.

Při srovnání roku 2009 s rokem 2018 jsou v obou případech nejčastěji nezaměstnaní lidé s vyučením, stejně jako v celé ČR. Poté s úplným středním odborným vzděláním s maturitní zkouškou, v rámci ČR je na druhém místě základní vzdělání. V roce 2009 je v evidenci 44,2 % vyučených uchazečů, 30 % lidí s maturitní zkouškou (vyučení, odborné i všeobecné). Poslední rok vyučených lidí ubylo o 6,8 % na 37,4 %. Důvodem snížení může být fakt, že po základní škole pokračuje na školy s vyučením čím dál méně žáků,

raději se hlásí na školy završující maturitní zkouška. Se středním vzděláním s maturitou (vyučení, odborné i všeobecné) vykazuje poslední rok 30,3 % uchazečů, to je s rokem 2009 jen o 0,3 % více.

Tabulka 8: Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání v letech 2009–2018

Nejvyšší dosažené vzdělání / Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Neúplné a bez vzdělání	4	3	6	5	4	6	7	2	2	4
Základní	462	490	483	604	716	488	423	339	245	207
Vyučení	1 264	1 428	1 250	1 461	1 579	1 173	1 030	756	550	412
Střední bez maturity	81	74	71	36	48	77	64	53	34	32
Vyučení s maturitou	222	245	222	167	168	166	130	107	96	69
Úplné střední všeobecné s maturitou	82	85	93	57	70	92	75	40	39	34
Úplné střední odborné s maturitou	553	651	586	725	843	544	500	380	242	231
Vyšší	25	29	44	44	47	35	45	28	24	18
Vysokoškolské	165	212	178	189	215	193	191	124	99	94

Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

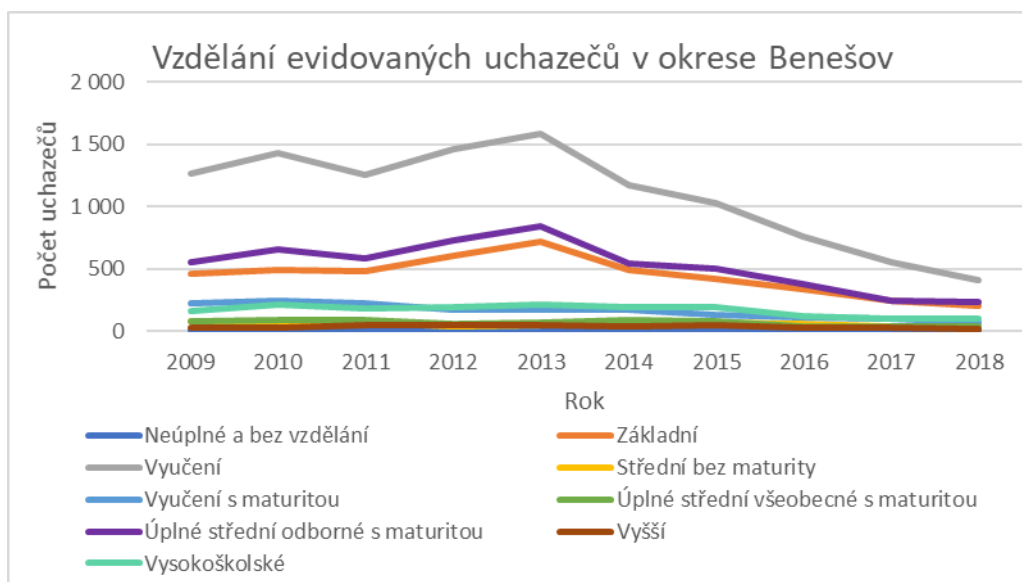
Struktura zastoupení uchazečů podle nejvyššího dosaženého vzdělání se v jednotlivých letech výrazně nemění, jak ukazuje graf 7. Vždy je nejvyšší podíl vyučených osob, jejich podíl v rámci desetiletí dosahuje mezi 37,4 % až 44,4 %. Druhým nejvyšším podílem disponují lidé s úplným středním odborným vzděláním s maturitou, po dobu deseti let se mění od 18,2 % do 22,9 %. Dalším nejčastějším zastoupením jsou lidé se základním vzděláním, jejich podíl se pohybuje v rozmezí 15,2–19,4 %. Vysokoškoláci mají od 5,8 do 8,5 % podílové zastoupení v rámci každého roku. Vyučení s maturitou zastupuje podíl mezi 4,6–7,8 %. Mezi 1,7–3,3 % je lidí s úplným středním všeobecným vzděláním s maturitou. Uchazečů se středním vzděláním bez maturity činí podíl mezi 1,1–2,9 %. Předposlední místo zastupují s podílem od 0,9 do 1,8 % uchazeči s vyšším odborným vzděláním. Nejméně je uchazečů bez vzdělání, pouze v rozmezí 0,1–0,4 % z celkového podílu nezaměstnaných v každém roce.

Mezi roky 2009 a 2013 je v grafu 7 i v tabulce 8 patrný nárůst nezaměstnaných. Zvýšil se počet uchazečů s vyšším vzděláním o 88 %, se základním vzděláním o 55 %, s

se středním odborným vzděláním s maturitou o 52,4 %, vysokoškoláků o 30,3 %, vyučených lidí o 24,9 %. Skupina neúplného vzdělání a bez vzdělání stagnuje. Oproti tomu poklesl počet lidí se středním všeobecným vzděláním s maturitou o 15,6 %, o 24,3 % vyučených s maturitou a nejvíce lidí se středním vzděláním bez maturity o 41,7 %.

Při srovnání roku 2013 s rokem 2018 došlo k výraznému snížení všech skupin nezaměstnaných uchazečů. Největší pokles představují vyučení lidé (o 73,9 %), přesto zůstávají nejpočetnější skupinou evidovanou na ÚP. O 72,6 % se zmenšil počet lidí s úplným středním odborným vzděláním s maturitní zkouškou. Uchazečů se základním vzděláním ubylo o 71,1 %. Nejméně se snížilo uchazečů se středním vzděláním bez maturity, o 33,3 %, lidí bez vzdělání a s neúplným vzděláním zůstal stejný počet.

Graf 7: Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov dle vzdělání v letech 2009–2018

Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

4.2.4 Nezaměstnanost z hlediska délky evidence

Délka evidence v registru úřadu spočívá ve schopnosti nezaměstnaného najít si vhodné pracovní místo, podstatnou roli při hledání hraje délka praxe, věk, kvalifikace uchazeče, případně i ochota učit se novým věcem, dojíždět za prací.

Nově zaevidovaný uchazeč na úřadu práce dochází obvykle každých 14 dní na individuální schůzky, kdy se mu vystaví takzvaná Doporučenka. To je návrh odpovídajícího pracovního místa evidovanému uchazeči ze strany ÚP, který má v registru seznam aktuálních volných pracovních míst odpovídajících kvalifikaci a požadavkům registrovaného nezaměstnaného. Ten je povinen do 3 pracovních dnů Doporučenku vyřídit a kontaktovat pracovníka úřadu o vyjádření zaměstnavatele, zda uchazeče přijímá či nikoli. Pokud zaměstnavatel přijme, dojde k vyřazení nezaměstnaného z evidence ÚP. Jestliže se zaměstnavatel vyjádří se zamítnutím, úřad nezaměstnanému vystaví na další schůzce novou Doporučenku.

Jak dokládá tabulka 9 a graf 8, nejčastěji si nezaměstnaní lidé naleznou zaměstnání do 3 měsíců, druhou nejpočetnější skupinu tvoří nalezení práce do 6 měsíců od evidence, třetí nejčastější délka evidence se pohybuje mezi 1–2 roky. Oproti tomu nejmenší skupinu tvoří uchazeči v evidenci více než 2 roky.

Nezaměstnaných do 3 měsíců a mezi 3–6 měsíci evidence v rámci let 2009–2012 kolísá, od roku 2013 se počet postupně snižuje. Při srovnání roku 2012 a 2018 se evidovaných do 3 měsíců sníží o 53,2 % na 599 nezaměstnaných, mezi 3–6 měsíci klesne počet o 71,5 % na 234 uchazečů.

Nezaměstnaných v délce evidence 6–9 měsíců mezi rokem 2009–2011 mírně poklesne o 30 lidí (o 10 %), následující 2 roky přibývá lidí v této délce evidence o 28 % na 357 uchazečů. Od roku 2014 se postupně snižuje počet až do roku 2018 na 83 evidovaných. Při srovnání roku 2013 a 2018 počet klesne o 76,7 %.

Evidovaní více než 9 měsíců až 12 měsíců mezi 2009–2012 mají měnlivou tendenci, následující rok se jejich počet zvýší o 42,8 %, poté až do konce sledovaného období klesají průměrně o 29,4 % ročně až na 62 evidovaných uchazečů v této délce evidence.

V délce 1–2 roky evidence mezi rokem 2009 a 2011 vzroste první rok o 147 %, druhý o 11,8 %. Následuje snížení o 18,9 %, další rok opět růst o 85,2 % na 626 nezaměstnaných. Od roku 2014 až do konce sledovaného období počet uchazečů v délce evidence 1–2 roky klesá mezi 25,5–41,2 % ročně.

Osob na ÚP registrovaných po dobu více než 24 měsíců do roku 2014 přibývá, průměrně o 58,2 % ročně. Teprve od roku 2015 nastává s celkovým ubýváním nezaměstnaných pokles i této skupiny, ročně se snižuje v průměru o 34,7 %, až na 60 evidovaných uchazečů v roce 2018.

Tabulka 9: Vývoj nezaměstnanosti dle délky evidence v letech 2009–2018

Délka nezaměstnanosti / Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Do 3 měsíců	1 238	1 492	1 210	1 282	1 190	1 089	1 082	877	685	599
Více než 3 měsíce až 6 měsíců	923	756	634	820	802	509	489	390	265	234
Více než 6 měsíců až 9 měsíců	307	286	277	344	357	268	236	154	108	83
Více než 9 měsíců až 12 měsíců	196	226	206	276	394	183	156	105	77	62
Více než 12 měsíců až 24 měsíců	151	373	417	338	626	374	220	164	99	63
Více než 24 měsíců	43	84	189	228	321	351	282	139	97	60

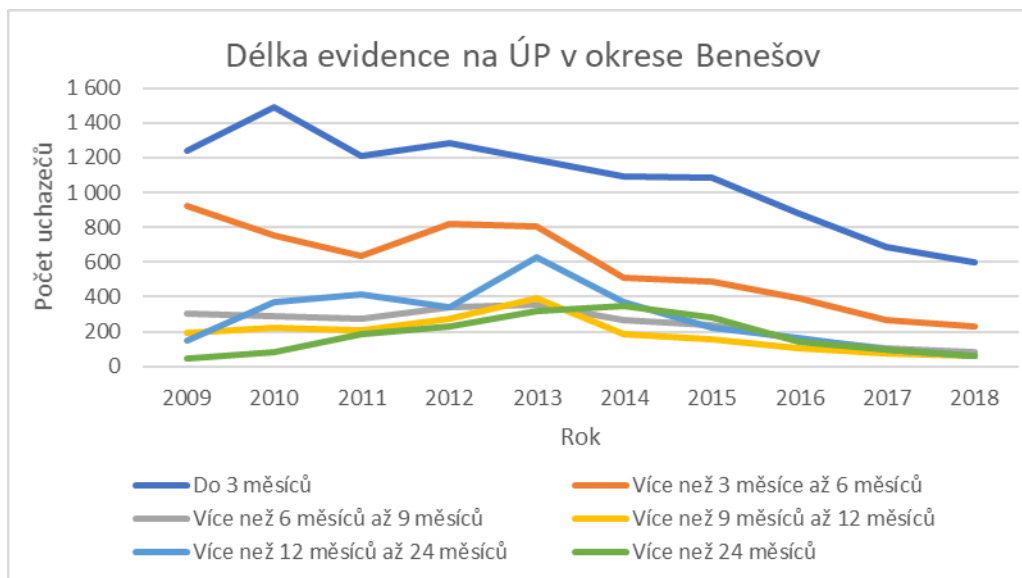
Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

Graf 8 zobrazuje strukturu délky evidence osob na ÚP v okrese Benešov. Jasně zřetelné je stálé zastoupení nejpočetnějšího prvního místa evidencí do 3 měsíců a druhého místa s délkou 3–6 měsíců. Následující pořadí se v průběhu 10 let mění. V roce 2009 činí délka evidence do 3 měsíců 43,3 %, od 3 do 6 měsíců 32,3 %, 6–9 měsíců 10,7 %, 9–12 měsíců 6,9 %, 1–2 roky 5,3 % a nad 2 roky 1,5 % podílu. Následující rok 2010 zaujímá délka do 3 měsíců 46,4 % (tedy o 3,2 % více), 3–6 měsíců pak klesne o 8,8 % na 23,5 %, třetí nejvyšší podíl (11,6 %) představuje délka 1–2 roky, následuje s podílem 8,9 % evidence mezi 6 až 9 měsíci, 7 % činí 9–12 měsíců. Poslední skupinu tvoří evidence nad 2 roky s podílem 2,6 %, který se až do roku 2014 zvyšuje až na 12,7 %.

V roce 2013, kdy bylo v evidenci ÚP Benešov nejvíce uchazečů od roku 2009 (3 690 osob) vypadala struktura délky evidence následovně: do 3 měsíců postupně klesla na 32,2 %, což představovalo za 10 let nejnižší podíl zastoupení. 21,7 % tvořili lidé s evidencí delší než 3 měsíce a kratší než 6 měsíců, 1–2 roky tvoří 17 % roční struktury,

9–12 měsíců udávalo 10,7 %, 9,7 % reprezentovalo skupinu 6–9 měsíců, do 100 % zbývá 8,7 % s evidencí nad 2 roky.

Graf 8: Vývoj nezaměstnanosti dle délky evidence v letech 2009–2018

Zdroj: ČSÚ (2019f), vlastní zpracování

Do roku 2018 postupně ubývá uchazečů. Jak je vidět v grafu 8, skupiny evidované více než 9 měsíců jsou v posledním roce téměř vyrovnané a jejich zastoupení se snižuje, podíl do 3 měsíců se navyšuje. To znamená, že ubývá dlouhodobě nezaměstnaných, což značí pozitivní vývoj. V roce 2018 tedy 54,4 % představují uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců, 21,3 % 3–6 měsíců, 7,5 % délka více než 6 až do 9 měsíců, 5,6 % mezi 9 a 12 měsíci, 5,7 % s evidencí 1–2 roky, nad 2 roky pak 5,4 %.

4.3 Dotazníkové šetření

Jedna z kvantitativních metod výzkumu veřejného mínění je součástí analytické části této práce. Tou je dotazníkové šetření.

Cílem bylo získat informace o situaci rizikových skupin obyvatel na ÚP, které jsou evidovanými uchazeči na úřadech práce v okrese Benešov. Do okresu spadá Úřad práce Benešov, Vlašim a Votice. Hlavním cílem bylo zjistit, co jsou tyto rizikové skupiny ochotny udělat pro návrat na pracovní trh, jakým způsobem hledají potenciální zaměstnání, a zda by uchazeči využili některý z programů podpory zaměstnanosti. Dílčím cílem bylo zjistit, jak skončil jejich předchozí pracovní poměr, za jakou minimální mzdu jsou uchazeči ochotní pracovat, jak dlouho se o nich vede evidence na ÚP a kolika cizími jazyky hovoří.

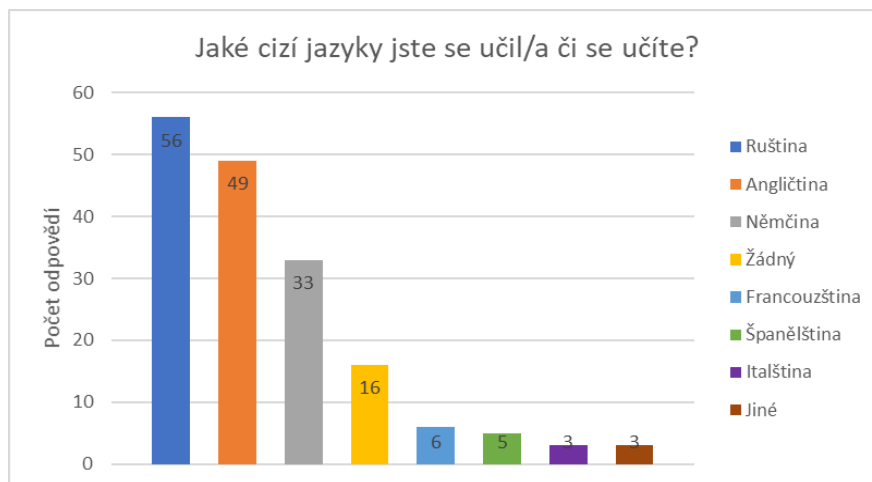
Na zmíněných třech úřadech probíhalo dotazníkové šetření v období od 4. listopadu 2019 do 30. prosince 2019. Celkem bylo rozdáno a vyplněno 156 dotazníků v papírové podobě. Reprezentativní vzorek představují rizikové skupiny uchazečů o zaměstnání, které jsou evidované na ÚP v okrese Benešov. Za účelem získání takového vzorku byly v dotazníku položeny dvě otázky, pomocí nichž proběhla selekce.

Konečný reprezentativní vzorek je zastoupen 104 dotazníky. Polostrukturovaný dotazník tvoří 16 uzavřených otázek, 4 polouzavřené, 2 výčtové a 1 otevřená otázka, celkem tedy 23 otázek. Získaný vzorek dotazníků byl následně vyhodnocen do grafů. K porovnání některých odpovědí byly použity kontingenční tabulky, které jsou dostupné v příloze B.

4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření

Otázka č. 1: Jaké cizí jazyky jste se učil/a či se učíte?

Graf 9: Otázka na učení cizích jazyků

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

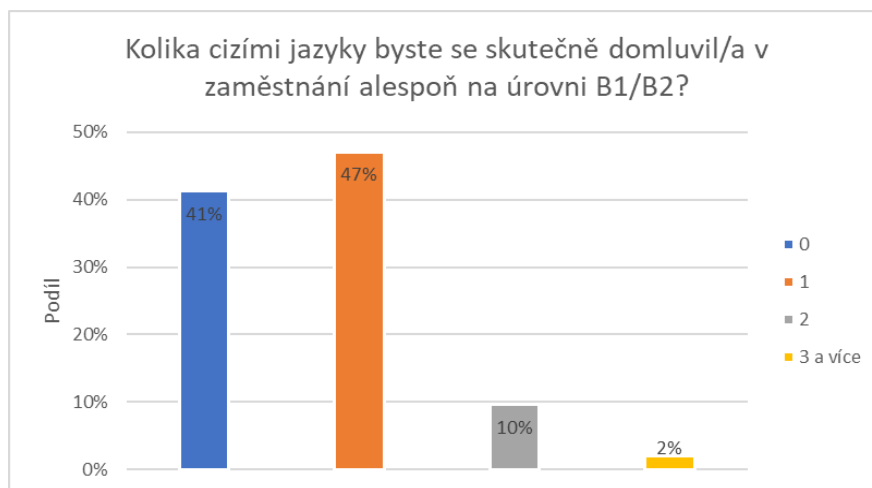
Graf č. 9 zobrazuje první otázku, která je výčtová, bylo na ni tedy možné odpovědět více možnostmi. Zabývá se znalostí cizích jazyků, neboť ovládat cizí jazyky a porozumět se zvyšuje konkurenceschopnost na trhu práce. Nejčastěji se respondenti učí, či se učili ruštinu, tu odpovědělo 56 evidovaných uchazečů. Ruštinu volili převážně uchazeči starší 50 let, a to 46 respondentů. Ruský jazyk se učilo 27 žen a 29 mužů. 48,2 % odpovědí je od lidí se středním vzděláním bez maturitní zkoušky, 33,9 % pak tvoří lidé se středním vzděláním s maturitou. Druhou nejčastější odpovědí je angličtina se 49 odpověďmi, kterou volili převážně uchazeči o zaměstnání do 29 let v zastoupení 20 osob. Angličtinu zvolilo 25 žen a 24 mužů. Ze 49 odpovědí činí 55,1 % lidí se středním vzděláním s maturitní zkouškou, druhou nejpočetnější skupinou, která zvolila anglický jazyk, jsou evidovaní se středním vzděláním bez maturitní zkoušky (18,4 %).

Třetí nejpočetnější odpovědí je německý jazyk v zastoupení 33 respondentů, z toho 20 žen a 13 mužů. Německý jazyk zvolilo 45,5 % uchazečů se středním vzděláním s maturitou a 21,2 % osob s vysokoškolským vzděláním. Dohromady 6 respondentů uvedlo francouzský jazyk, převážně ženy (5) a jeden muž. 3 ženy a 2 muži se učili španělsky. Italštinu se učily 3 ženy. Mezi jinými jazyky uvedli 3 respondenti maďarštinu, slovenštinu a srbskochovatštinu. Naopak žádným cizím jazykem se neučilo 16 respondentů (15 %),

z toho 50 % odpovědí tvoří lidé se základním vzděláním a 43,8 % lidé se středním vzděláním bez maturity. 47 uchazečů (45,2 %) se učilo alespoň dvěma cizími jazyky.

Otázka č. 2: Kolika cizími jazyky byste se skutečně domluvil/a v zaměstnání alespoň na úrovni B1/B2?

Graf 10: Cizí jazyky

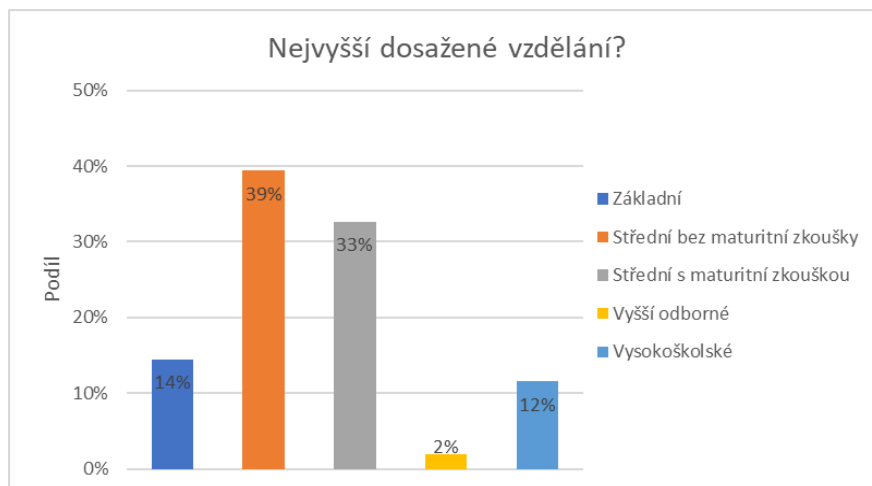
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

V grafu č. 10 zaměřeného na počet ovládaných jazyků je patrné, že na úrovni B1/B2 hovoří alespoň jedním cizím jazykem 59 % dotazovaných, více než dvěma jazyky pak 12 % respondentů. Žádným cizím jazykem se v dané úrovni nedomluví 43 respondentů (41 %), přitom jen 15 % dotazovaných (16 osob) odpovědělo, že se neučilo žádnému jazyku. Z toho vyplývá, že 27 respondentů se učila cizím jazykům, ale na požadované úrovni je neovládají.

Na úrovni B1/B2 se nedomluví 24 z 56 lidí (42,9 %), kteří se učili ruštinu, 6 z 49 lidí (12,2 %) učících se anglický jazyk, 7 z 33 (21,2 %) německy mluvících uchazečů. 47 % osob uvedlo, že se domluví 1 cizím jazykem, nejčastěji angličtinou, ta je také celosvětově nejpoužívanějším jazykem, hovoří jí 15,1 % populace. (Central Intelligence Agency, 2019). 10 % uchazečů hovoří 2 cizími jazyky, z toho nejčastěji angličtinou a ruštinou (4 osoby). Z 10 % si 3 lidé hledají práci v zahraničí. Třemi a více jazyky hovoří 2 nezaměstnaní, z nichž nikdo nehledá práci v zahraničí.

Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 11: Dosažené vzdělání

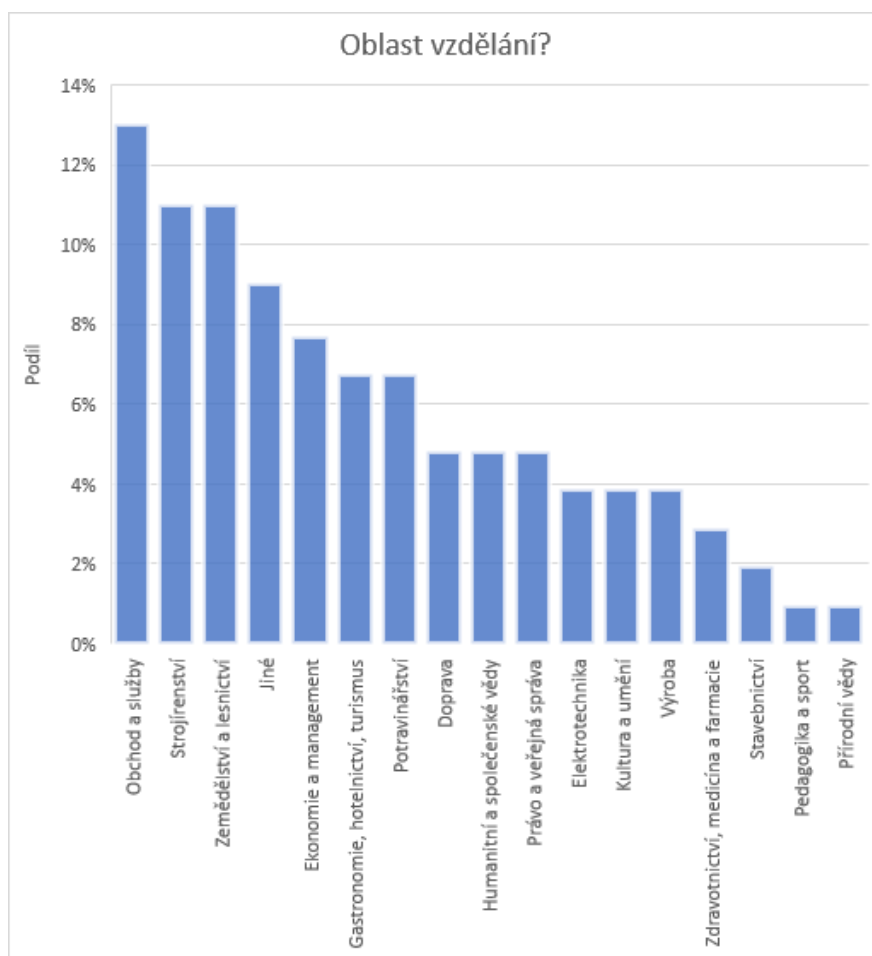
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Nejpočetnější zastoupení podílem 39 % v rámci dosaženého vzdělání tvoří lidé se středním vzděláním bez maturitní zkoušky, to znamená nejčastěji s výučním listem. Druhou nejčastější skupinou nezaměstnaných jsou lidé se středním vzděláním s maturitní zkouškou, dohromady 33 %. Třetí skupinu představuje 14 % uchazečů se základním vzděláním. V závěsu s 12 % jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé bez zaměstnání. Poslední zastoupení tvoří 2 % osob s vyšším odborným vzděláním. Stejného umístění dosahuje i dlouhodobý vývoj nezaměstnanosti z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání v daném okrese v kapitole 4.2.3, nejvyšší dosažené vzdělání tedy potvrzuje statistiku vývoje. Ženy mají 22,1 % střední vzdělání bez maturitní zkoušky, 21,2 % střední s maturitou, 6,7 % základní, 4,8 % vysokoškolské a 1,9 % vyšší odborné. Muži disponují ze 17,3 % středním vzděláním bez maturity, 11,5 % středního s maturitní zkouškou, 7,7 % základním a 6,7 % vysokoškolským vzděláním.

Evidovaní lidé do 19 let mají ze 40 % základní vzdělání, uchazeči mezi 20–29 lety nejčastěji dosahují střední s maturitní zkouškou, a to 53,9 %. Nezaměstnaní ve věku 30 až 39 let dosahují ze 40 % středního vzdělání s maturitou či ze 40 % vyššího odborného vzdělání. Lidé od 40 let a starší mají nejčastěji střední vzdělání bez maturitní zkoušky, konkrétně mezi věkem 40–49 je to 45,4 %, ve věku 50–59 let pak 46,2 % a u uchazečů nad 60 let je to 53,9 %.

Otázka č. 4: Oblast vzdělání?

Graf 12: Oblast vzdělání

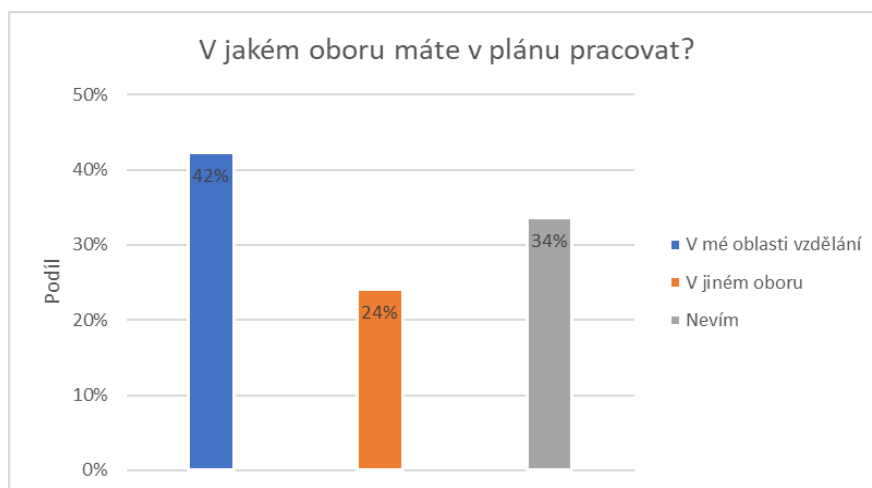
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka č. 4 zjišťovala oblast vzdělání nezaměstnaných osob. Nejčastější oblastí, ve které se vyskytuje nezaměstnanost, je obchod a služby (14 osob), strojírenství (12 osob), zemědělství a lesnictví (12 osob). V jiné oblasti vzdělání (10 osob) je nejčastěji uváděno základní vzdělání či všeobecné. Nejmenší podíl nezaměstnanosti hrozí v oblasti přírodních věd (1 osoba), pedagogika a sport (1 osoba), stavebnictví (2 osoby), zdravotnictví, medicína a farmacie (3 osoby).

Ženy mají nejčastěji vzdělání v oblasti obchodu a služeb (18,6 %), zemědělství a lesnictví (13,6 %), potravinářství (11,9 %). Muži jsou vzdělání převážně v oblasti strojírenství (26,7 %), zemědělství a lesnictví (8,9 %), elektrotechnice (8,9 %), gastronomii, hotelnictví a turismu (8,9 %).

Otázka č. 5: V jakém oboru máte v plánu pracovat?

Graf 13: Obor práce

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

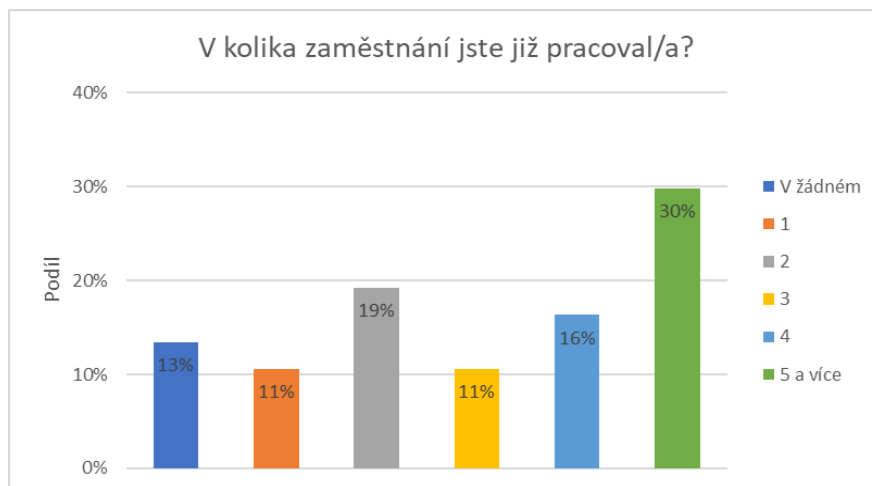
Graf 13 zobrazuje odpovědi, zda chce nezaměstnaný pracovat ve svém vystudovaném oboru, v jiném oboru, než je jeho vzdělání či si není úplně jistý. Tato otázka byla polootevřená, pokud dotazovaný odpověděl, že chce pracovat v jiném oboru, měl za úkol napsat, v jaké oblasti má v plánu pracovat. 44 respondentů (42 %) by si nejraději našlo práci ve svém vystudovaném oboru. 25 osob (24 %) má v plánu pracovat v jiném oboru než v oblasti vzdělání. 35 nezaměstnaných (34 %) si není jisto, zda by chtěli pracovat v oblasti vzdělání nebo v jiném oboru.

Nejčastěji chtějí lidé pracovat ve své oblasti vzdělání s vystudováním oboru pedagogika a sport (100 %), humanitní a společenské vědy (80 %), kultura a umění (75 %), ekonomie a management (75 %), zdravotnictví, medicína a farmacie (66,7 %). Nezaměstnaní, kteří nevědí, v jakém oboru by chtěli pracovat, jsou nejčastěji vzděláním zemědělství a lesnictví (75 %), základním (50 %), stavebnictví (50 %) a elektrotechnika (50 %). Pracovat v jiném oboru, než v jakém se vzdělávali, má v plánu 50 % osob v oblasti přírodních věd, 42,9 % v gastronomii, hotelnictví a turismu, 40 % lidí v dopravě.

Mezi jinými obory se vyskytl například přechod z vystudovaných přírodních věd do bezpečnostních složek IZS, z gastronomie, hotelnictví a turismu na práci skladníka, ze vzdělání v dopravě přechod do oblasti zemědělství, opakovaně se objevil přechod do oblasti práce v administrativě.

Otázka č. 6: V kolika zaměstnání jste již pracoval/a?

Graf 14: Zaměstnání

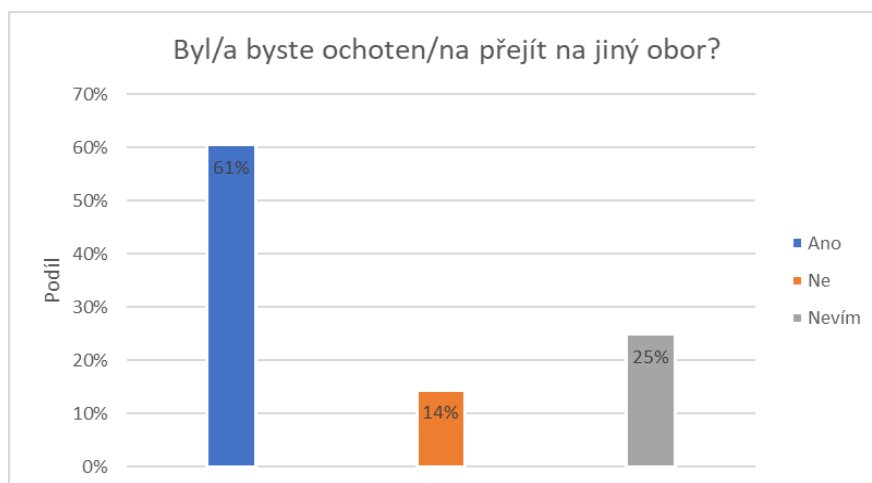
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Patřičnou pracovní zkušeností disponuje poměrně velké množství nezaměstnaných, převážně osob starších 50 let, naopak nulové zkušenosti mají převážně absolventi škol a mladiství. V 5 a více zaměstnání pracovalo 31 respondentů (30 %), které tvoří 16 žen a 15 mužů. Do 2 zaměstnání chodilo 20 respondentů (19 %), z toho 9 žen a 11 mužů. Již do 4 prací docházelo 17 evidovaných (16 %), reprezentují je 10 žen a 7 mužů. V žádné zaměstnání ještě nebylo 14 nezaměstnaných (13 %), z toho 12 žen a 2 muži. V 1 a ve 3 zaměstnání byl stejný podíl nezaměstnaných, v každém 11 % (11 respondentů), v případě jednoho zaměstnání převládají muži (7 mužů), ve třech zaměstnání pracovaly hlavně ženy (8 žen).

V žádném zaměstnání dosud nepracovali z 13 % polovina uchazečů ve věku 20–29 let, z 42,9 % pak uchazeči do 19 let. Jelikož je dotazník z velké části prezentován uchazeči o zaměstnání starší 50 let, jejich zastoupení převahuje v počtech od jednoho zaměstnání do 5 a více zaměstnání, a to v nadpolovičním zastoupení.

Otázka č. 7: Byl/a byste ochoten/na přejít na jiný obor?

Graf 15: Přejít na jiný obor

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

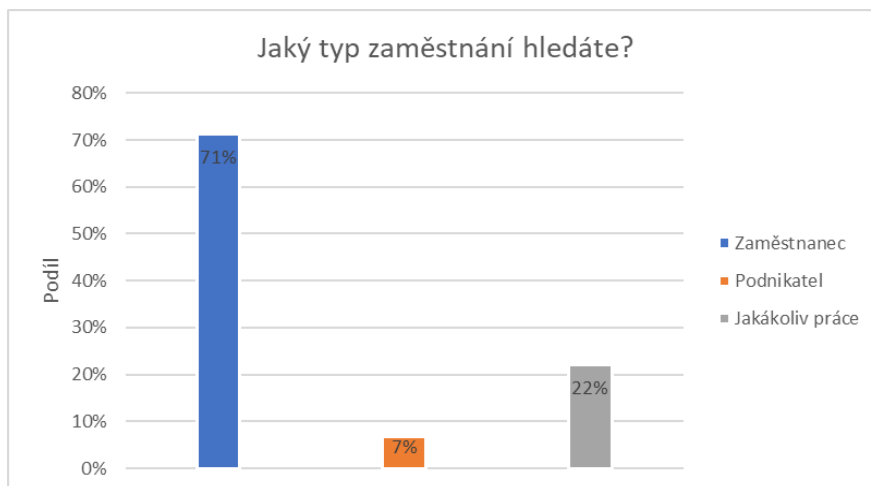
Zda má nezaměstnaný v plánu pracovat v jiném oboru ještě neznamená, že je ochoten přejít na jiný obor práce. Proto je na obor v rámci dotazníkového šetření položeno více otázek. Z vyhodnocení v grafu 15 plyne celkem pozitivní zjištění, většina respondentů (61 %) potvrdila ochotu přejít na jiný obor. 25 % nezaměstnaných si není jistých, zda ano či ne. Pouze 14 % respondentů zamítla ochotu přejít na jiný obor.

U všech věkových skupin převažuje pozitivní odpověď v podobě ochoty přejít na jiný obor. Jen u skupiny mezi 20–29 let je ochota přejít na jiný obor nižší než u ostatních věkových skupin, konkrétně 46,2 %. U ostatních věkových skupin se ochota přestoupit na jiný obor pohybuje okolo průměru v grafu, přesně okolo 61,7 %. U skupiny mezi 20–29 let může být nižší ochota dána snahou nejprve se uplatnit ve svém vystudovaném oboru.

44 ze 104 nezaměstnaných, kteří mají v plánu pracovat ve svém oboru vzdělání, uvedlo, že z 59,1 % jsou ochotni přejít na jiný obor, 13,6 % přímo uvedlo neochotu přejít, zbývající část neví. 25 ze 104 respondentů odpovědělo, že mají v plánu pracovat v jiném oboru než oboru vzdělání, z tohoto počtu odpovědělo 64 %, že jsou ochotni přejít na jiný obor, naopak neochotnu přejít na jiný obor vyjádřilo 28 %.

Otázka č. 8: Jaký typ zaměstnání hledáte?

Graf 16: Typ zaměstnání

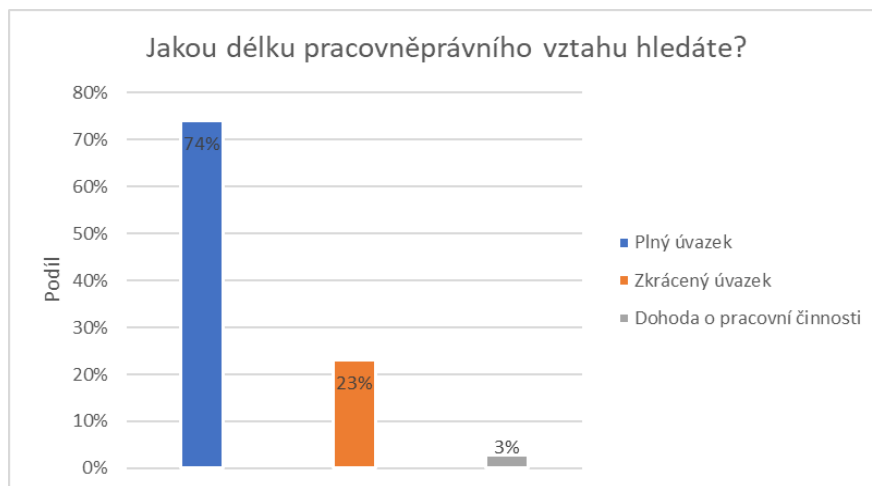
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Zaměstnancem chce být 74 respondentů (71 %). Za zaměstnance se považuje osoba, která v pracovněprávním vztahu vykonává závislou činnost, za jakou ji náleží patřičná odměna. Ve veřejném sektoru je odměnou plat, v soukromém sektoru mzda.

7 % nezaměstnaných se zajímá o podnikání. Z toho buď osoby do 19 let (28,6 %), nebo uchazeči mezi 50–59 let (71,4 %). Podnikatel je osoba, která vykonává samostatnou činnost na vlastní náklady, na vlastní účet, za cílem dosažení zisku. 23 nezaměstnaných (22 %) hledá jakoukoliv práci.

Otázka č. 9: Jakou délku pracovněprávního vztahu hledáte?

Graf 17: Délka pracovněprávního vztahu

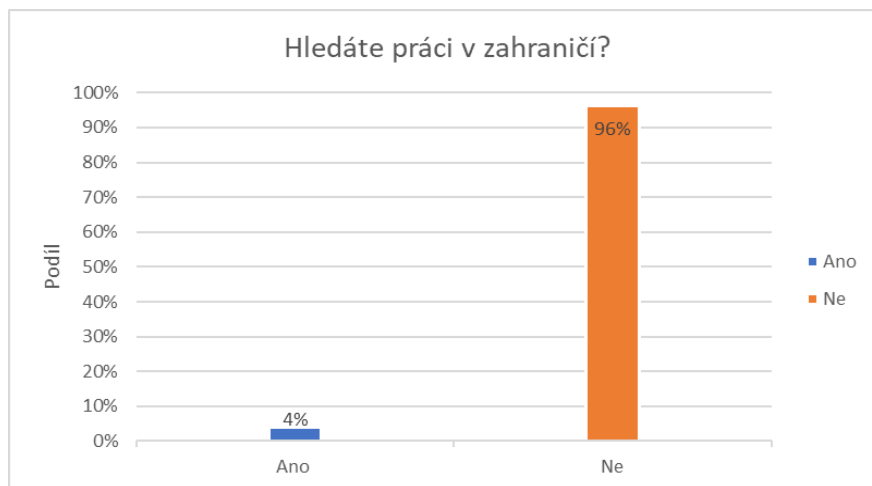

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření v grafu 17 vyplývá, že 77 respondentů (74 %) hledá práci na plný pracovní úvazek. 24 osob (23 %) se snaží najít práci ve zkráceném úvazku, převážně to jsou osoby se zdravotním postižením (37,5 %), osoby starší 50 let (37,5 %), osoby pečující o děti do 15 let (20,8 %). 3 respondenti hledají práci na dohodu o pracovní činnosti, z nich 2 absolventi a mladiství, 1 uchazeč starší 60 let.

Otázka č. 10: Hledáte práci v zahraničí?

Graf 18: Práce v zahraničí

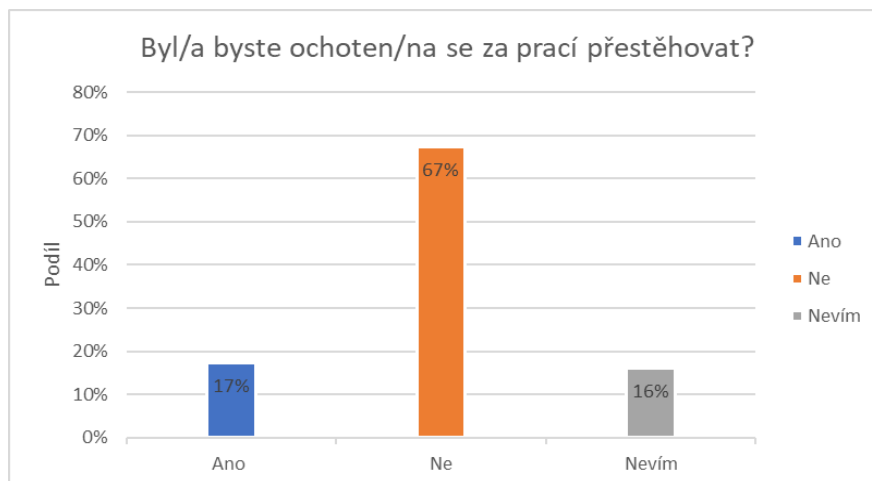

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

O práci v zahraničí se zajímají pouze 4 nezaměstnaní (4 %), z nich všichni jsou absolventi a mladiství do 2 let od ukončení studia. 3 ze 4, kteří hledají práci v zahraničí, se domluví dvěma cizími jazyky na úrovni B1/B2, tudíž pro práci v zahraničí mají dobré předpoklady. Většina uchazečů (100 nezaměstnaných) nehledá práci mimo ČR.

Otázka č. 11: Byl/a byste ochoten/na se za prací přestěhovat?

Graf 19: Přestěhování se za prací

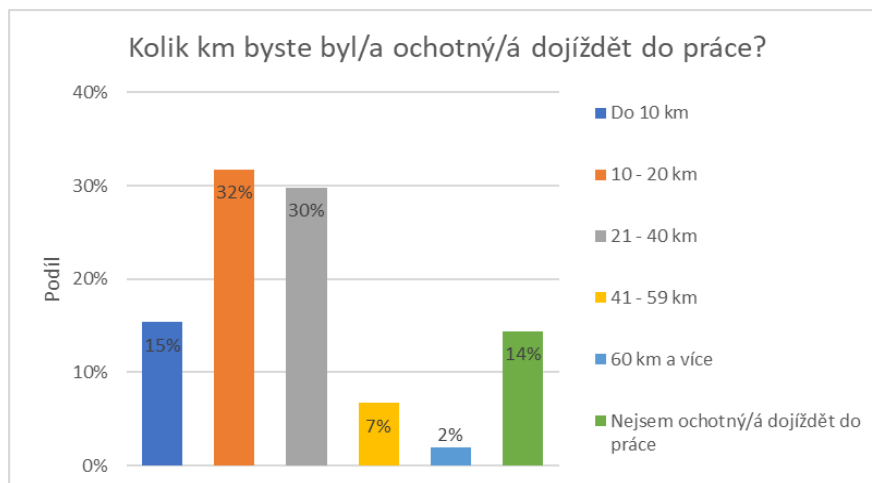
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

V grafu 19 je zobrazena ochota přestěhování se za prací. Přestěhovat se kvůli pracovní příležitosti je ochotných 18 respondentů (17 %), jistých si není

16 nezaměstnaných (16 %), 70 uchazečů by se za práci nepřestěhovalo (67 %). Osoby, které jsou ochotné se přestěhovat nevykazují rozdíl v pohlaví, tedy v podílu 17 % je polovina zastoupená ženami a polovina muži. K neochotě přestěhovat se přispívají současné vysoké ceny nájemného a nemovitostí.

Otázka č. 12: Kolik km byste byl/a ochotný/á dojíždět do práce?

Graf 20: Dojíždění do práce

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

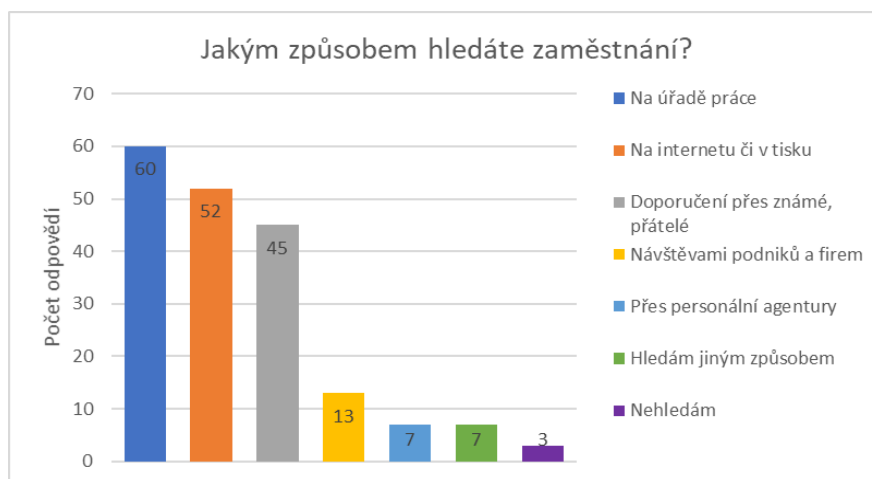
Nutnost dojíždění v okrese Benešov do jiné obce, než ve které člověk bydlí, je dáno hlavně vysokým počtem malých obcí do 2 000 obyvatel, a také dostupnou vzdáleností do hlavního města, kde je finanční ohodnocení podstatně vyšší. Okraj hlavního města Prahy je od Benešova u Prahy vzdálený 37 km, od Vlašimi 55 km, od Votic 54 km.

Z dotazovaných osob vyjádřilo 86 % respondentů ochotu dojíždět za prací. Z toho do 10 kilometrů by dojíždělo 15 % osob, mezi 10 a 20 kilometry je ochotných dojíždět 32 % nezaměstnaných, 30 % evidovaných by bylo schopných jezdit 21–40 km, mezi 41–59 by bylo ochotných 7 % dojíždět, od 60 km a více vyjádřilo ochotu dojíždět 2 % uchazečů o zaměstnání. 14 % evidovaných není ochotných dojíždět za prací.

Mezi neochotnými lidmi dojíždět do práce jsou především osoby ve věku mezi 50–59 let (60 %).

Otázka č. 13: Jakým způsobem hledáte zaměstnání?

Graf 21: Způsob hledání zaměstnání

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

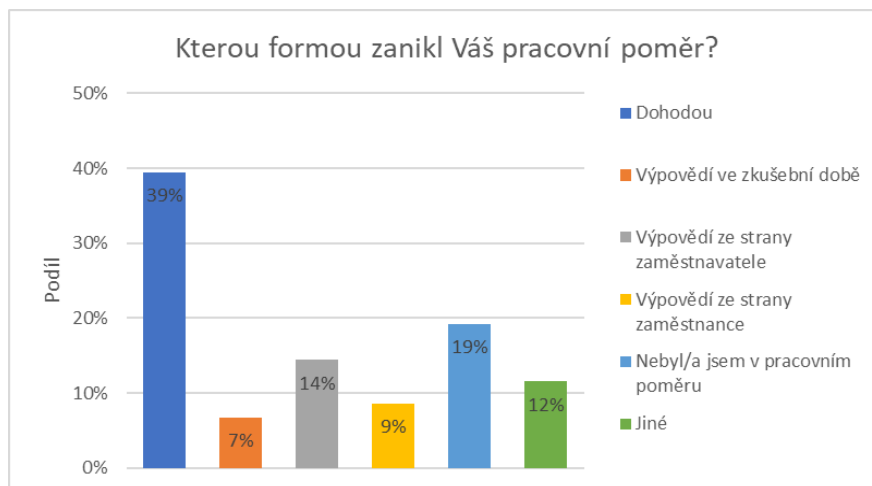
Otázka č. 13, zobrazená v grafu 21, je výčtového charakteru a zkoumala, jakým způsobem si evidovaný uchazeč o zaměstnání hledá práci. Z odpovědí plyne nejpočetnější zastoupení hledání práce na úřadě práce, kde jsou všichni respondenti registrovaní, touto cestou hledá 60 dotazovaných. Druhou nejpočetnější formu zastává s 52 odpověďmi hledání zaměstnání na internetu nebo v tisku. 45 nezaměstnaných uvedlo, že dá na doporučení přes známé, přátele. Firmy a podniky navštěvuje 13 dotazovaných. 7 nezaměstnaných osob je spojeno s personálními agenturami. Taktéž 7 evidovaných uchazečů hledá jiným způsobem. 3 nezaměstnaní uvedli, že zaměstnání nehledají, zároveň jsou tyto 3 osoby nezaměstnané déle než 1 rok.

Po odečtení 3 uchazečů, co nehledají zaměstnání, ze 101 nezaměstnaných si 51,5 % hledá práci nejčastěji jedním z uvedených způsobů, 26,7 % shání zaměstnání dvěma způsoby, 11,9 % vyhledává práci čtyřmi způsoby, 9,9 % pátrá po zaměstnání třemi způsoby.

Mladí lidé vyhledávají informace o pracovních pozicích spíše na internetových stránkách, osoby nad 50 let dají hlavně na doporučení přes úřad práce.

Otázka č. 14: Kterou formou zanikl Váš pracovní poměr?

Graf 22: Forma zániku pracovního poměru

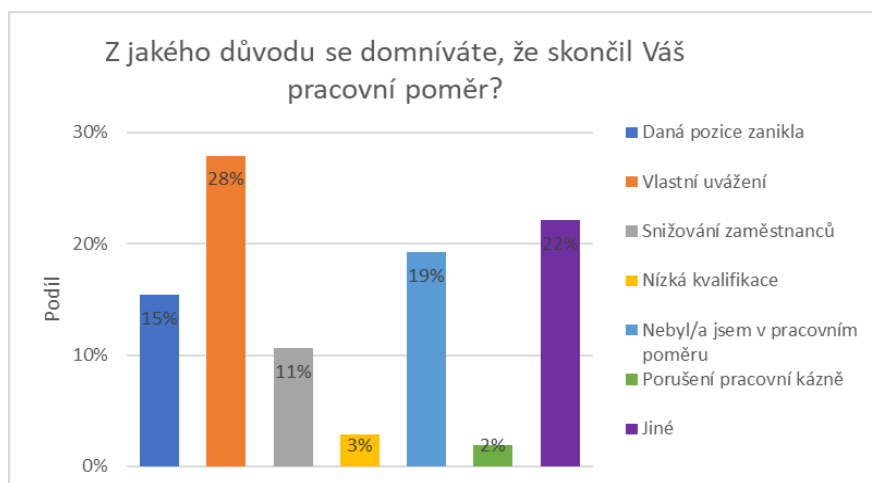
Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Graf 22 představuje formu zániku pracovněprávního vztahu. Nejčastěji dochází k zániku pracovního poměru formou dohody, tu uvedlo 39 % dotazovaných. Druhou nejčastější formou je zánik na základě výpovědi ze strany zaměstnavatele (14 %). 12 % nezaměstnaných uvedlo zánik jinou formou. 9 % uchazečů skončilo pracovní poměr výpovědí ze strany zaměstnance, 7 % evidovaných pak výpovědí ve zkušební době. V pracovním poměru ještě nebylo 19 % evidovaných osob.

60 % nezaměstnaných osob do 19 let a 61,5 % osob mezi 20–29 lety uvedlo, že ještě nebylo v pracovním poměru. 48,1 % evidovaných uchazečů mezi 50–59 lety a 46,2 % osob starších 60 let odpovědělo jako nejčastější formu zániku pracovního poměru dohodu.

Otázka č. 15: Z jakého důvodu se domníváte, že skončil Váš pracovní poměr?

Graf 23: Důvod skončení pracovního poměru

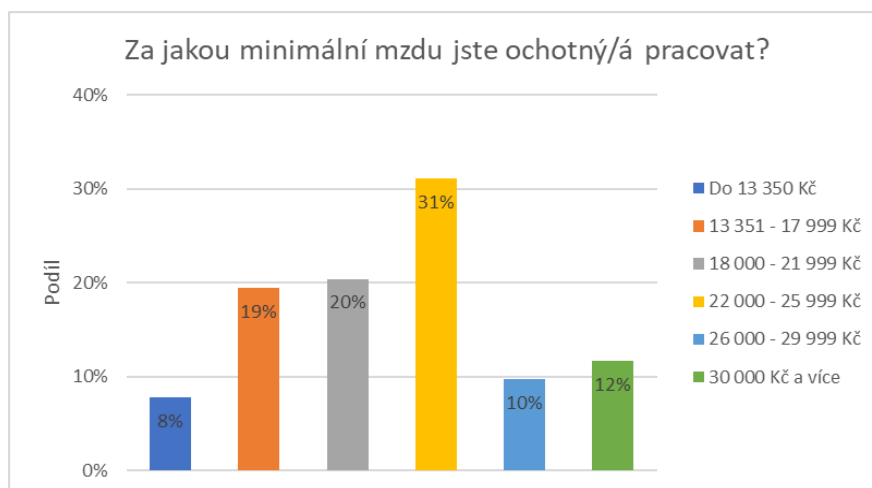

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Ze zkoumaného vzorku v grafu 23 vyplívá jako nejčastější důvod skončení pracovního poměru vlastní uvážení, a to z 28 %. Jiným způsobem, než je k dispozici, ukončilo pracovní poměr 22 % evidovaných. Mezi jiné způsoby nezaměstnaní uváděli převážně zdravotní důvody, těhotenství, také ukončení činnosti firmy, vyhoření osobnosti či dosažení 12 trestných bodů v rámci bodového systému řidičů. 19 % nezaměstnaných dosud nepracovalo. Zánikem pracovní pozice skončilo 15 %. Na základě snižování zaměstnanců ukončilo zaměstnání 11 % evidovaných. 3 % respondentů ukončilo práci kvůli nízké kvalifikaci. 2 % osob porušilo pracovní kázeň.

Otázka č. 16: Za jakou minimální mzdu jste ochotný/á pracovat?

Graf 24: Minimální mzda

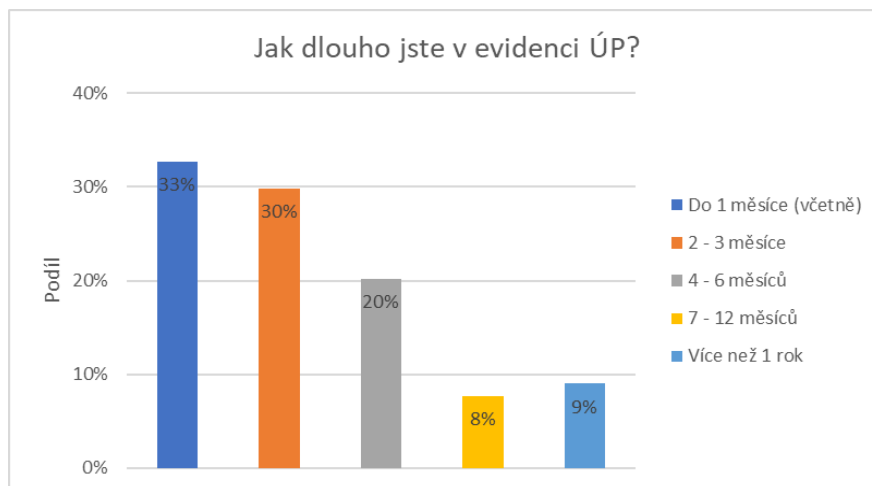

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Graf 24 prozrazuje, za jakou minimální mzdu jsou nezaměstnaní ochotní pracovat. Největší počet uchazečů (31 %) by bylo ochotných pracovat od 22 000 do 25 999 Kč, ty tvoří z 46,9 % lidé se středním vzděláním s maturitou. Za 18 000–21 999 Kč uvádí 21 nezaměstnaných (20 %) ochotu pracovat. 20 osob (19 %), nejčastěji se středním vzděláním bez maturity (z 55 %), se spokojí s odměnou mezi 13 351–17 999 Kč. 13 respondentů (12 %) by pracovalo minimálně za 30 000 Kč, převážně v zastoupení vysokoškolsky vzdělaných lidí (z 53,9 %). 10 uchazečů (10 %) odpovědělo 26 000–29 999 Kč. Za minimální mzdu 13 350 Kč by bylo ochotno pracovat 8 dotazovaných (8 %), které z 50 % zastupují lidé se základním vzděláním.

Otázka č. 17: Jak dlouho jste v evidenci ÚP?

Graf 25: Evidence na ÚP

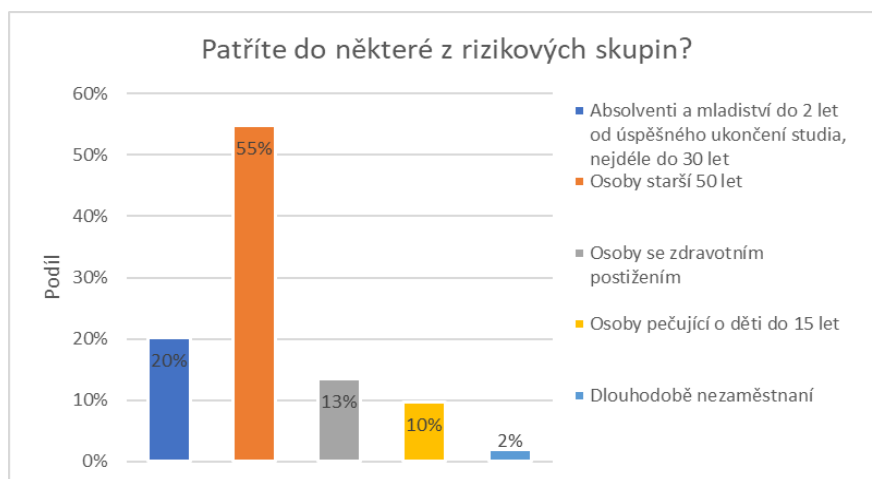

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Graf 25 ukazuje, že čím delší je doba v evidenci ÚP, tím menší podíl nezaměstnaných. Do 1 měsíce je v evidenci 33 % nezaměstnaných, 2–3 měsíce o 3 p. b. méně, 20 % tvoří nezaměstnaní s délkou evidence 4–6 měsíců. Evidence do 6 měsíců se počítá jako krátkodobá nezaměstnanost, v okrese Benešov ji tvoří 82 %, což je pozitivní ukazatel. 8 % evidovaných je na ÚP 7–12 měsíců. Více než 1 rok tvoří 9 %. Evidovaní nad 1 rok se počítají jako dlouhodobě nezaměstnaní, kteří patří mezi rizikové skupiny nezaměstnaných osob. Nezaměstnaných s délkou evidence více než 1 rok jsou z poloviny zastoupeny osobami se zdravotním postižením.

Otázka č. 18: Patříte do některé z rizikových skupin?

Graf 26: Rizikové skupiny uchazečů

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Dotazníkové šetření prezentuje 55 % osob starších 50 let, 20 % absolventů a mladistvých do 2 let od úspěšného ukončení studia, nejdéle do 30 let, 13 % osob ZP, 10 % osob pečujících o děti do 15 let, 2 % dlouhodobě nezaměstnaných. Nejpočetnější skupinu v posledních letech v evidenci ÚP okresu Benešov tvoří právě osoby starší 50 let.

Otázka č. 19: Využil/a byste některý z programů podpory zaměstnanosti (např. rekvalifikační kurz, školení)?

Graf 27: Využití programů

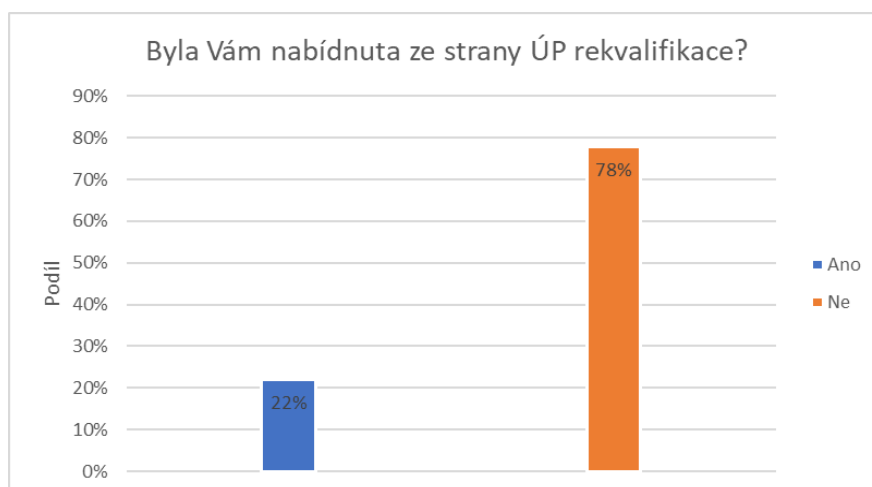

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Rekvalifikační kurz, školení či jiný program na podporu zaměstnanosti by využilo 44 % nezaměstnaných, pouze 7 % evidovaných již rekvalifikaci podstoupilo. Zda by využili či nevyužili rekvalifikaci neví 28 % uchazečů. 21 % by rekvalifikaci nevyužilo.

Otázka č. 20: Byla Vám nabídnuta ze strany ÚP rekvalifikace?

Graf 28: Rekvalifikace na ÚP

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

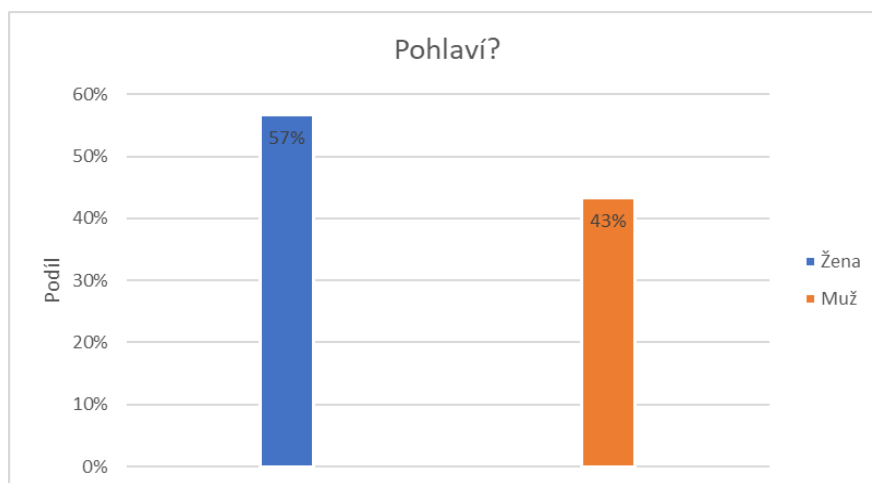
Evidovaným uchazečům o zaměstnání je, jak udává graf 28, v 22 % případů nabídnuta rekvalifikace. ÚP nenabídne rekvalifikaci 78 % nezaměstnaných. Nabídka pouze čtvrtině uchazečům se opírá o fakt, že se rekvalifikace uskutečňuje pouze po příslibu budoucího zaměstnavatele, a je nutné složit závěrečnou zkoušku.

Otázka č. 21: Pokud jste absolvoval/a rekvalifikační kurz, na jakou oblast byl zaměřen?

Tato otázka měla otevřenou formu. Z celkového počtu dotazovaných (104) odpovědělo 12 uchazečů. Nejčastěji respondenti podstoupili kurzy v oblasti služeb (6), a to sociální pracovník, finance, security, masér, účetnictví. Druhou častou odpovědí byly jazykové kurzy (3), rekvalifikace v oblasti IT a počítačů (2). Jeden rekvalifikační kurz byl zaměřen na osluhu vysokozdvizného vozíku.

Otázka č. 22: Pohlaví?

Graf 29: Pohlaví uchazeče

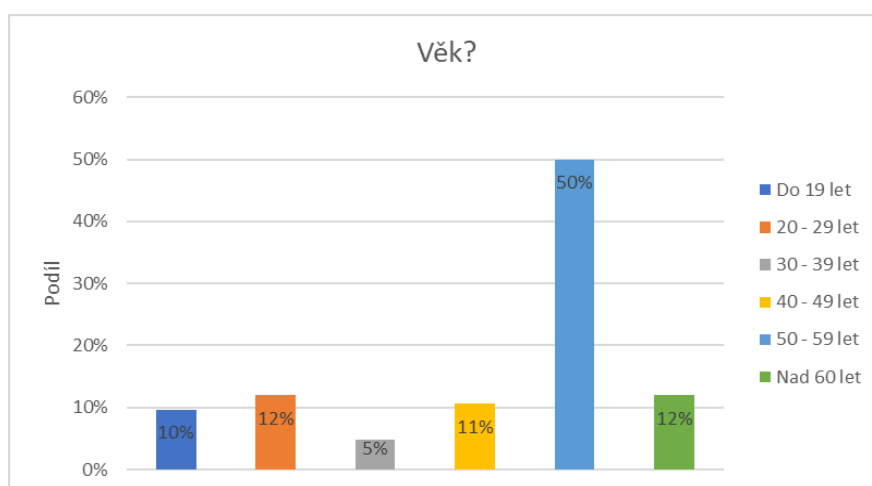

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 59 žen (57 %) a 45 mužů (43 %). Graf 29 dokládá, že od roku 2014 v okrese Benešov převládá PN žen. Větší podíl nezaměstnaných žen může být zapříčiněn odchodem na mateřskou dovolenou a možnou ztrátou pracovních návyků, důsledkem se může jevit upřednostnění mužů budoucím zaměstnavatelem.

Otázka č. 23: Věk?

Graf 30: Věk uchazeče

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Převážnou část respondentů je zastoupena lidmi mezi 50–59 let (50 %), další skupinu tvoří lidé nad 60 let. Nezaměstnaných nad 50 let činí ve všech krajích ČR nejvyšší

podíl nezaměstnaných. 12 % reprezentují nezaměstnaní ve věku 20–29 let, 11 % mezi 40–49 lety, 10 % uchazeči do 19 let, 5 % evidovaní mezi 30–39 lety.

4.3.2 Ověření statistických hypotéz

Pro ověření statistických hypotéz je použit χ^2 test pro nezávislost určený kontingenčním tabulkám. K výpočtu χ^2 testu pro nezávislost jsou logicky sloučeny některé skupiny odpovědí v tabulkách 10, 11 a 12. Hladina významnosti α je zvolena 5 %.

1. Hypotéza

H_0 : Nejvyšší dosažené vzdělání není závislé na pohlaví uchazeče.

H_1 : Nejvyšší dosažené vzdělání je závislé na pohlaví uchazeče.

Tabulka 10: Ověření statistické hypotézy č. 1

Skutečné četnosti			
Nejvyšší dosažené vzdělání	Pohlaví		Celkový součet
	Muž	Žena	
Základní	8	7	15
Střední bez maturitní zkoušky	18	23	41
Střední s maturitní zkouškou	12	22	34
Vysokoškolské	7	7	14
Celkový součet	45	59	104
Teoretické četnosti			
Nejvyšší dosažené vzdělání	Muž	Žena	Celkem
	Základní	6,49	8,51
Střední bez maturitní zkoušky	17,74	23,26	41
Střední s maturitní zkouškou	14,71	19,29	34
Vysokoškolské	6,06	7,94	14
Celkem	45	59	104
Výpočet veličiny χ^2			
Nejvyšší dosažené vzdělání	Muž	Žena	Celkem
	Základní	0,351	0,268
Střední bez maturitní zkoušky	0,004	0,003	0,007
Střední s maturitní zkouškou	0,499	0,381	0,880
Vysokoškolské	0,146	0,111	0,257
Celkem	1,000	0,763	1,763

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kritická hodnota $\chi^2_{0,05} [(4 - 1) * (2 - 1)] = \mathbf{7,815}$

$\chi^2 < \chi^2_{\alpha}$ H_0 přijímáme

Na 5 % hladině významnosti test neprokázal statisticky významnou závislost mezi nejvyšším dosaženým vzděláním a pohlavím uchazeče o zaměstnání.

2. Hypotéza

H_0 : Mezi věkem evidovaného uchazeče a nabídnutím rekvalifikace neexistuje statistická závislost.

H_1 : Mezi věkem evidovaného uchazeče a nabídnutím rekvalifikace existuje statistická závislost.

Tabulka 11: Ověření statistické hypotézy č. 2

Skutečné četnosti			
Nabídnutí rekvalifikace od ÚP			
Věk uchazeče	Ne	Ano	Celkový součet
Do 29 let	21	2	23
30–49 let	12	4	16
Nad 50 let	48	17	65
Celkový součet	81	23	104
Očekávané četnosti			
	Ne	Ano	Celkem
Do 29 let	17,91	5,09	23
30–49 let	12,46	3,54	16
Nad 50 let	50,63	14,38	65
Celkem	81	23	104
Výpočet veličiny χ^2			
	Ne	Ano	Celkem
Do 29 let	0,53	1,88	2,41
30–49 let	0,02	0,06	0,08
Nad 50 let	0,14	0,48	0,61
Celkem	0,69	2,41	3,10

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

$$\chi^2_{0,05} [(3 - 1) * (2 - 1)] = \mathbf{5,991}$$

$$\chi^2 < \chi^2_{\alpha} \quad H_0 \text{ přijímáme}$$

Na 5 % hladině významnosti test neprokázal statisticky významnou závislost mezi věkem evidovaného uchazeče a nabídnutím rekvalifikace.

3. Hypotéza

H_0 : Plán oboru práce není závislý na ochotě přejít na jiný obor.

H_1 : Plán oboru práce je závislý na ochotě přejít na jiný obor.

Tabulka 12: Ověření statistické hypotézy č. 3

Skutečné četnosti				
Ochota přejít na jiný obor				
V jakém oboru máte v plánu pracovat	Ano	Ne	Nevím	Celkový součet
V mé oblasti vzdělání	26	6	12	44
V jiném oboru	16	7	2	25
Nevím	21	2	12	35
Celkový součet	63	15	26	104
Očekávané četnosti				
	Ano	Ne	Nevím	Celkem
V mé oblasti vzdělání	26,65	6,35	11,00	44
V jiném oboru	15,14	3,61	6,25	25
Nevím	21,20	5,05	8,75	35
Celkem	63	15	26	104
Výpočet veličiny χ^2				
	Ano	Ne	Nevím	Celkem
V mé oblasti vzdělání	0,02	0,02	0,09	0,13
V jiném oboru	0,05	3,18	2,89	6,12
Nevím	1,89	1,84	1,21	4,94
Celkem	1,95	5,04	4,19	11,18

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

$$\chi^2_{0,05} [(3 - 1) * (3 - 1)] = \mathbf{9,488}$$

$$\chi^2 > \chi^2_{\alpha} \quad H_0 \text{ zamítáme}$$

Na 5 % hladině významnosti test prokázal statisticky významnou závislost mezi plánem oboru práce a ochotou přejít na jiný obor.

Pearsonův koeficient kontingence pro sílu závislosti:

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n + \chi^2}} = \sqrt{\frac{11,18433}{104 + 11,18433}} = 0,3116$$

Síla závislosti mezi plánem oboru práce a ochotou přejít na jiný obor se jeví jako středně silná.

4.4 Opatření na podporu zaměstnanosti

Program rozvoje územního odvodu Středočeského kraje (PRK SK) pro programové období 2014–2020 představuje základní dokument na podporu regionálního rozvoje kraje. Obsahuje návrhy řady opatření ke stimulaci daného území z ekonomického a sociálního aspektu. Pro účel bakalářské práce je zmíněn pouze strategický cíl A.3 Zvyšování zaměstnanosti a zlepšení podmínek na trhu práce, který je možné najít v sekci Priorita A: Podnikání a zaměstnanost.

Opatření A.3.1 Využití nabídky pracovní síly se koncentruje na snížení dlouhodobé nezaměstnanosti, na podněcování osob hledajících práci a zaměstnavatelů, aby zaměstnavatelé aktivně vytvářeli nová pracovní místa, a aby se zvýšilo uplatnění hledajících osob na trhu práce například absolvováním rekvalifikace či jiného vzdělávání, zvýšením mobility a přizpůsobivosti. Aktivita, vedoucí ke zmíněným cílům, jsou podle PRK SK 2014–2020: „*Motivační aktivity pro uplatnění se na trhu práce, podpora mobility pracovní síly, drobného podnikání a řemesel, zaměstnanosti starších pracovníků, rozšiřování nabídky rekvalifikačních kurzů, podpora informovanosti o možnostech dalšího vzdělávání, průzkumů pro zjištění nedostatkových pracovních oborů.*“. Mezi indikátory tohoto opatření patří průměrná míra nezaměstnanosti, počet uchazečů na jedno pracovní místo, počet neumístěných absolventů škol a mladistvých, množství podpořených projektů z OP a podíl kraje na HDP ČR. (PRK SK, 2011).

Opatření A.3.2 Zlepšení podmínek uplatnění znevýhodněných osob na trhu práce se soustřeďuje na zvýšení znalostí veřejně prospěšných subjektů a podnikatelských subjektů a na vyšší informovanosti o zaměstnání. Dále na zaměstnavatele, aby vytvářeli odpovídající místa pro osoby zdravotně či sociálně znevýhodněné. Toto opatření podporuje aktivity, které shrnuje PRK SK 2014–2020: „*V oblasti vzniku chráněných pracovišť, dalšího vzdělávání, programů na pracovní přípravu a uplatnění znevýhodněných osob, sociálních služeb starajících se o znevýhodněné, potenciálních zaměstnavatelů k vytváření nových pracovních míst pro ZP.*“. Indikátory opatření představuje počet držitelů průkazů ZP, evidovaných uchazečů o práci se ZP, podpořených projektů z OP, počet organizací, které zaměstnávají více než 50 % osob se ZP nebo osob se ZP SVČ. (PRK SK, 2011).

Aktivita opatření vykonává Středočeský kraj, podnikatelské subjekty, školy a organizátoři rekvalifikačních kurzů, ÚP a MPSV. Financované jsou z veřejných

rozpočtů, soukromých zdrojů, fondů EU, opatření A.3.2. i z rozpočtu Středočeského kraje. (PRK SK, 2011).

Po vstupu České republiky do Evropské Unie 1. 5. 2004 se začal významně podílet Evropský sociální fond na financování opatření na podporu zaměstnanosti. Konkrétně z operačního programu Zaměstnanost je spolufinancovaných několik individuálních projektů na národní a regionální úrovni. Pro účely bakalářské práce jsou uvedeny individuální projekty na regionální úrovni.

Záruky pro mladé představuje projekt určený pro evidované uchazeče do 30 let, kteří jsou v evidenci ÚP déle než 3 měsíce a nemají praxi delší než 3 roky. Pomocí odborného poradenství, motivačních kurzů, odborné praxe, krátkodobé pracovní příležitosti či rekvalifikaci uchazeč o zaměstnání získává potřebné znalosti a dovednosti pro výkon konkrétní profese nebo zvýšení kvalifikace na trhu práce. (ÚP, 2016e).

Generační tandem – podpora generační výměny je projekt určený pro uchazeče o zaměstnání v předdůchodovém věku či nově vstupující absolventy na trh práce. Pomocí zřízených společensky účelných pracovních míst (SÚPM) je uchazeč nově zaměstnaný. Zaměstnavatel pobírá od ÚP příspěvek na mzdové náklady nového zaměstnance, maximálně 12 měsíců. Účelem je předat pracovní zkušenosti stávajícím zaměstnancem v předdůchodovém věku novému zaměstnanci na SÚPM. Po skončení předávání zkušeností musí být stávající pracovník zaměstnán alespoň dalších 6 měsíců. (ÚP, 2016a).

Začínáme po 50 je určen pro nezaměstnané starších 50 let. Na základě silné motivace, absolvování rekvalifikace, zlepšení soft skills, lepší orientace na trhu práce je cílem, aby byli starší lidé pro zaměstnavatele atraktivnější a zlepšil jejich sociální status. (ÚP, 2016d).

Šance pro zdravotně postižené představuje projekt určený pro OZP evidované na ÚP. Pomocí individuální poradenské činnosti, individuální podpory, rekvalifikace, cvičení finanční gramotnosti, vyhrazení SÚPM, ale i veřejných pozic na trhu práce je cílem odstranění bariér zdravotně postižených osob při uplatnění na trhu práce. (ÚP, 2016c).

Směr – práce je projekt určený uchazečům o zaměstnání s evidencí na ÚP déle než 5 měsíců. Na základě individuální podpory a poradenství, cvičení finanční gramotnosti, rekvalifikace či zprostředkování zaměstnání se mzdovým příspěvkem zaměstnavateli je účelem zvýšit zaměstnatelnost uchazeče a najít trvalé zaměstnání. (ÚP, 2016b).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov

Nezaměstnanost v okrese Benešov patří dlouhodobě mezi podprůměrné v rámci České republiky. Vývoj nezaměstnanosti odpovídá trendu vývoje ČR, a to v zásadě podle všech uvedených hledisek z předchozí kapitoly. Po roce 2008, kdy proběhla celosvětová hospodářská krize, se vývoj ekonomiky v následujících letech podstatně zhoršoval. S tím rostl i podíl nezaměstnanosti. Až mezi roky 2010 a 2011 došlo k mírnému poklesu. Následující 2 roky nezaměstnanost opět rostla až na úroveň 8,17 % (ČR) a 5,65 % (okres Benešov). Během roku 2014 docházelo k oživení ekonomiky, lidé začínají více utrácet, zvyšuje se poptávka v zahraničí, se zvyšujícím se exportem začínají firmy více vyrábět, přidává se na mzdách. A nezaměstnanost se pomalu začínala snižovat až do konce sledovaného období k 31. 12. 2018. Průměrně klesala o hodnotu 0,8 p. b., pokles podílu nezaměstnaných v následujícím roce potvrzuje dotazníkové šetření, které probíhalo ke konci roku 2019. Šetření také prokazuje poměrně stejnou strukturu evidovaných uchazečů na ÚP podle různých hledisek, jako tomu bylo v předchozích letech.

5.2 Zhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření sestává z odpovědí 104 respondentů evidovaných na ÚP v okrese Benešov, z toho 59 žen a 45 mužů, kteří patří mezi rizikové skupiny nezaměstnaných osob. Z toho plyne vyšší PN žen. Nadpoloviční zastoupení představují uchazeči starší 50 let, to může být způsobeno tím, že v posledních letech firmy investují do elektronizace a automatizace výroby, což může starším lidem činit problémy. Starší lidé zpravidla bývají méně flexibilní, ochotní dojíždět či se samovzdělávat. Mezi nezaměstnanými jsou nejčastěji lidé s vyučením (39 %) nebo s maturitní zkouškou (33 %). Výzkum ukazuje, že pokud se na ÚP přijde zaevidovat nový uchazeč, 40 % osob do 19 let bude mít základní vzdělání, 53,9 % osob mezi 20–29 let bude disponovat středním vzděláním s maturitní zkouškou, 40 % uchazečů mezi 30–39 let bude mít taktéž střední vzdělání s maturitou, zhruba každý druhý člověk ve věku 40 let a více bude dosahovat středního vzdělání s vyučením.

Pro návrat na pracovní trh je 61 % uchazečů ochotná přejít na jiný obor. Pouze 17 % nezaměstnaných by se přestěhovala kvůli práci, tak malé procento je důsledkem drahých nájmu a cen bytů a možných rodinných vazeb k místu, kde uchazeč žije, a dalších mnoha

důvodů. 86 % respondentů je ochotných dojíždět do práce, nejčastěji v rozmezí 10–40 km. 4 % si hledá práci v zahraničí.

Zaměstnaní hledají mladší lidé převážně na internetových portálech, zatímco osoby nad 50 let dají hlavně na odborné doporučení úřadu práce. To dokazuje vyšší flexibilitu mladých lidí, kteří se nebojí konkurenčního prostředí trhu práce. Naopak starší lidé se mohou obávat nastaveného procesu při výběru nových uchazečů v podobě životopisů a motivačních dopisů, které musí zaujmout jak obsahovou, tak grafickou podobou.

Nabídku programu na podporu zaměstnanosti by využila polovina nezaměstnaných. Skutečně ÚP nabízí programy na podporu zaměstnanosti pouze 22 % nezaměstnaných, závisí totiž na příslibu budoucího zaměstnavatele a je nutné složit závěrečnou zkoušku. 7 % evidovaných absolvuje rekvalifikační kurz, školení či jiný program na podporu zaměstnanosti, nejčastěji na oblast služeb, žádané jsou jazykové kurzy nebo rekvalifikace v oblasti IT a počítačů.

Poslední pracovní poměr je ukončen nejčastěji dohodou, to znamená že část pracovníků, která není spokojená se svým zaměstnáním, dobrovolně ukončí poměr a je ochotná postavit se novým výzvám při hledání práce. Tím se zvyšuje rozpětí praxe a znalostí lidí. Nebo se v případě starších lidí rozhodnou jít do předčasného důchodu i přes snížení vyplácené penze. Nejčastěji se lidé rozhodují ukončit pracovní poměr z vlastního uvážení či ze zdravotních důvodů.

Nezaměstnaní jsou nejčastěji ochotni nastoupit do práce za odměnu 22 000–25 999 Kč, poměrná část i za nižší odměnu. Přitom medián mezd v ČR byl 29 549 Kč (k 4. 12. 2019). Starší lidé jsou spíše ochotní nastoupit za nižší odměnu za práci, jestliže hledají zaměstnání delší dobu, jejich nároky se snižují. Naopak mladší lidé nárokují vyšší odměny, převážně z důvodu ambicí a potřeby zajištění budoucnosti rodiny a zázemí.

Alespoň jedním cizím jazykem se domluví 59 % nezaměstnaných na úrovni B1/B2, zaměstnavatelé často požadují základy znalosti cizího jazyka, které jsou nezbytné pro výkon práce, neboť v dnešním globálním světě je důležité udržovat mezinárodní vztahy a dorozumět se.

ÚP se snaží co nejdříve zařadit evidovaného uchazeče zpět do pracovního prostředí, vypovídá o tom i výsledek šetření, kdy mezi nejpočetnější skupinou je evidence do 1 měsíce, která je přirozenou formou frikční nezaměstnanosti, a s přibývajícím délkou doby evidence počet uchazečů klesá. K zařazení uchazečů do zaměstnání slouží i operační program Zaměstnanost, ve kterém jsou různě zaměřené oblasti podpory.

5.3 Opatření na podporu zaměstnanosti

Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje spolu s operačním programem Zaměstnanost hrají velice důležitou roli při uplatňování nezaměstnaných osob na trhu práce. ÚP možnosti programů maximálně využívají, ale vzhledem k omezeným finančním prostředkům a kapacitám absolvování není možné, aby jejich opatření využil každý evidovaný uchazeč.

Lidé starší 50 let patří v okrese Benešov mezi nejpočetnější skupinu nezaměstnaných osob, přitom mají dostatek praxe a zkušeností z pracovního prostředí. Avšak dnešní globální svět a elektronizace téměř všech odvětví práce (např. nastupující Průmysl 4.0) činí poměrně části problémy naleznout vhodné zaměstnání. K předcházení vysokého podílu nezaměstnaných osob nad 50 let, ale i mladších, přispívá celoživotní vzdělávání, protože vývoj technologií jde neustále dopředu. Proto je důležité motivovat a apelovat na samotné nezaměstnané uchazeče, aby aktivně využívali celoživotní vzdělávání a rozšiřovali své znalosti a praktické dovednosti.

V poslední době si čím dál více studentů přivydělává brigádou již při studiu, to je pro vývoj ekonomiky příznivé, často ale mimo svoji oblast vzdělání. Aby utříbili a prohlubovali své nabyté znalosti ze školy, je důležité, aby se brigáda týkala jejich oblasti vzdělání, stejně jako je povinná odborná školní praxe. Nicméně jsou zde tací, kteří při škole na žádnou brigádu nechodí, a odborná praxe ze školy, která trvá zpravidla 14 dní až měsíc, jim za tak krátkou dobu nepřinese potřebné zkušenosti pro trh práce. Jako návrh na zvýšení praxe by mohlo být zavedení odborné školní praxe po celé poslední pololetí nebo semestr. Po skončení školní docházky by docházelo k plynulému přechodu na trh práce.

Pro zaměstnavatele s více než 25 zaměstnanci je ze zákona povinné zaměstnávat alespoň 4 % OZP. Jestliže zaměstnavatel zaměstnává osobu ZP, má nárok dostávat od ÚP příspěvek na zřízení pracovního místa pro OZP a na uhrazení provozních nákladů, které souvisí s OZP.

Pro osoby pečující o děti do 15 let, zejména ženy a maminky, se příznivě jeví nabídnutí zkráceného pracovního úvazku od současného zaměstnavatele již během rodičovské dovolené, aby byly zároveň schopné zajistit chod domácnosti. Jestliže by žena mohla pracovat v režimu home office, zajistilo by jí to stálý pracovní režim, a hlavně by si udržela pracovní znalosti a dovednosti. To by ženám usnadnilo návrat na plný pracovní úvazek.

Závěr

Tato práce představuje problematiku nezaměstnanosti a dokazuje, že se podíl nezaměstnaných osob za poslední roky pohybuje na minimech, a vzhledem ke zpomalování tempa růstu ekonomiky nelze předpokládat další výrazné snižování. Poptávka po pracovnících je především v oblasti stavebnictví a výroby. Nicméně si řada nezaměstnaných lidí nechce snížit svůj sociální status prací, která neodpovídá jejich dosavadní kvalifikaci nebo požadované výši odměny za práci. Firmy a obecně zaměstnavatelé se snaží nabízet vyšší odměny za práci a různé benefity, přesto je v některých odvětvích nedostatek pracovníků.

V teoretické části byly definované pojmy z oblasti trhu práce, a to nabídka, poptávka a rovnováha na trhu práce, pojmy týkající se nezaměstnanosti jako jsou její ukazatele, druhy a možné důsledky pro jedince i celý stát. Byly objasněny formy státní politiky zaměstnanosti jak aktivní, tak pasivní. Byly uvedeny možné druhy rizikových skupin ohrožené nezaměstnaností na trhu práce a vymezen okres Benešov s jeho správním členěním.

Praktická část začínala celorepublikovým srovnáním, kdy vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov za posledních 10 let odpovídá trendu vývoje ČR, poté se soustřeďuje na nezaměstnanost v daném okrese. Specifikuje vývoj nezaměstnanosti v okrese podle hlediska pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání či délky evidence nezaměstnaných osob na ÚP. Pro detailní analýzu současné nezaměstnanosti v okrese bylo provedeno dotazníkové šetření se zaměřením na rizikové skupiny evidovaných uchazečů o zaměstnání, to představuje následující vývoj po roce 2018 a navazuje na předchozí analýzu vývoje nezaměstnanosti podle různých hledisek. Cílem šetření bylo vyhodnotit situaci na ÚP a schopnost uchazečů navrátit se do pracovního prostředí. V poslední části byly uvedeny opatření a projekty na regionální úrovni pro podporu snadnějšího navrácení evidovaných uchazečů na pracovní trh. Aktivita opatření a projektů jsou v podobě motivačních aktivit, odborného poradenství, podpory mobility pracovní síly, drobného podnikání a řemesel, krátkodobých pracovních příležitostí, zřízení společensky účelných pracovních míst, zaměstnanosti starších pracovníků, rozšiřování nabídky rekvalifikačních kurzů, podpory informovanosti o možnostech dalšího vzdělávání, průzkumů pro zjištění nedostatkových pracovních oborů. Další opatření jsou v oblasti vzniku chráněných pracovišť, cvičení finanční gramotnosti, programů uplatnění znevýhodněných osob,

sociálních služeb starajících se o znevýhodněné, potenciálních zaměstnavatelů k vytváření nových pracovních míst pro ZP. Výsledky a diskuse shrnují celkovou problematiku druhé části této práce s návrhy opatření na předcházení nezaměstnanosti.

Při současné situaci na trhu práce, kdy převyšuje počet volných pracovních míst evidované uchazeče o zaměstnání, je nezastupitelná investice do elektronizace a automatizace výroby k předcházení chybějících pracovníků.

Avšak v současné situaci při přijetí řady státních omezujících opatření v souvislosti se šířením infekčního onemocnění SARS-CoV-2 po celém světě ekonomický vývoj zpomaluje. Dopady omezujících opatření budou jasně patrné téměř ve všech odvětvích, jak velké však záleží na následujícím šíření infekčního onemocnění, doby trvání omezujících opatření, fiskální a monetární politice ČR a z hlediska globalizace i zemí Evropy. Už nyní je jasné, že povinné karantény omezují zaměstnavatelům pracovní sílu a podnikatelům jejich pracovní příležitosti, to vede k poklesu příjmů domácností a spotřebních výdajů. Jestliže budou omezující opatření trvat několik měsíců, lze předpokládat recesi ekonomiky, a s tím spojený i růst cyklické nezaměstnanosti.

6 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav, STARÁ, Dana. *Makroekonomie – teorie a praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 223 s. ISBN 978-80-7380-492-3.

BROŽOVÁ, Dagmar. *Kapitoly z ekonomie trhů práce*. Praha: Oeconomica, 2012. 288 s. ISBN 978-80-245-1880-0.

BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2013. 192 s. ISBN 978-80-2478-584-4.

HŘEBÍK, František. *Obecná ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 223 s. ISBN 978-80-7380-101-4.

JUREČKA, Václav. *Mikroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. 368 s. ISBN 978-80-247-4385-1.

KONEČNÝ, Bronislav, SOJKA, Milan. *Malá encyklopedie moderní ekonomie*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Libri, 2006. 280 s. ISBN 978-80-7277-328-2.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 978-80-864-2908-3.

PAVELKA, Tomáš, Tomáš LÖSTER, Petr MAKOVSKÝ a Jana LANGHAMROVÁ. *Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice*. Praha: Melandrium, 2012. 116 s. ISBN 978-80-86175-76-8.

POŠTA, Vít, Libuše MACÁKOVÁ a Tomáš PAVELKA. *Strukturální míra nezaměstnanosti v ČR*. Praha: Management Press, 2015. 84 s. ISBN 978-80-7261-296-3.

Legislativní dokument

Zákon o zaměstnanosti (Zákon č. 435/2004 Sb.) [online]. [cit. 2019-12-2]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435>

Dokumenty

KRAJ STŘEDOČESKÝ. *Program rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2014-2020*. Praha, 2011. 259 s. [cit. 2020-2-25]. Dostupné z [www: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e>](http://www.kr-stredocesky.cz/documents/20541/155976/PRK+SK+2014-2020.pdf/6b847e48-b09b-486f-b262-1d42e132124e)

Internetové zdroje

BUSINESSCENTER.CZ. *Slovníček pojmů – Zaměstnanec* [online]. 2020 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://businesscenter.podnikatel.cz/slovnicek/zamestnanec/>

CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. *World — The World Factbook* [online]. 2019 [cit. 2020-02-28]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html#People>

ČSÚ. *Benešov* [online]. 2019a [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xs/benesov>

ČSÚ. *Charakteristika okresu Benešov* [online]. 2018 [cit. 2018-25-06]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_benesov

ČSÚ. *Nezaměstnanost v obcích vybraného SO ORP* [online]. 2019b [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAMD004&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvokc=65&pvoch=2125&c=v3~2__RP2018MP12DPPDM

ČSÚ. *Počet a věkové složení obyvatel k 31. 12. - územní srovnání* [online]. 2019c [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=DEM01&z=T&f=TABULKA&skupId=606&katalog=30845&pvo=DEM01&str=v33&evo=v866_!_VUZEMI97-100-101_1&c=v3~2__RP2018MP12DP31

ČSÚ. *Počet obyvatel v regionech soudržnosti, krajích a okresech České republiky* [online]. 2019d [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91917344/1300721902.pdf/0b87b783-fef2-4b39-8ba6-f3bdeefc8777?version=1.0>

ČSÚ. *Podíl nezaměstnaných osob, pracovní místa v evidenci úřadu práce (stav k 31. 12.)* [online]. 2019e [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM09&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&str=v171&c=v3~3__RP2018&u=v171__VUZEMI__101__40169

ČSÚ. *Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce – podle vzdělání, věku a délky nezaměstnanosti (stav k 31. 12.)* [online]. 2019f [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM10&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&str=v178&c=v3~3__RP2018&v=v166__null__null__null&u=v178__VUZEMI__101__40169

ČSÚ. *Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle věku, nejvyššího ukončeného vzdělání, oborů vzdělání a podle pohlaví* [online]. 2011 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/staticke/data/2000013/OKRESY/Benesov/SPOK155_40169.pdf

ČSÚ. *Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob* [online]. 2019g [cit. 2020-04-03]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM11-B&z=T&f=TABULKA&skupId=766&katalog=30853&pvo=ZAM11-B&str=v194&c=v3~4__RP2018MP12

ČSÚ. *Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob* [online]. 2019h [cit. 2020-04-03]. Dostupné z:

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZAM11-B&z=T&f=TABULKA&skupId=766&katalog=30853&pvo=ZAM11-B&str=v200&c=v3~4__RP2018MP12&u=v200__VUZEMI__101__40169

ČSÚ. *Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika* [online]. 2020 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsps

EUROSTAT. *Glossary: Unemployment - Statistics Explained* [online]. 2010 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Unemployment>

MPSV. *Výdaje na státní politiku zaměstnanosti* [online]. 2019 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/vydaje_na_spz_souhrnny_prehled_1991-2019.xlsx/a26a0738-e80a-a561-9049-bf022c76f71d

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Generační tandem podpora generační výměny ve Stč.kraji II* [online]. 2016a [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/generacni-tandem-podpora-generacni-vymeny-ve-stc-kraji-ii>

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Směr – práce ve Středočeském kraji 2 (S-P2)* [online]. 2016b [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/smer-prace-ve-stc-kraji-ii>

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Šance pro zdravotně postižené ve Středočeském kraji* [online]. 2016c [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/sance-pro-zdravotne-postizene-ve-stc-kraji>

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Začínáme po 50 ve Středočeském kraji II* [online]. 2016d [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/zaciname-po-50-ve-stc-kraji-ii>

ÚŘAD PRÁCE ČR. *Záruky pro mladé ve Středočeském kraji* [online]. 2016e [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: <https://www.uradprace.cz/web/cz/zaruky-pro-mlade-ve-stc-kraji>

ZEMĚPIS.COM. *Slepá mapa okresů ČR* [online]. c2002-2020 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: http://www.zemepis.com/images/slmapy/okresy_small.jpg

7 Přílohy

Příloha A Dotazníkové šetření

Dobrý den, jmenuji se Hana Dittrichová a jsem studentkou bakalářského studia na Provozně ekonomické fakultě České zemědělské univerzity v Praze. V rámci zaměření své bakalářské práce na téma Analýza a vývoj nezaměstnanosti v okrese Benešov bych Vás chtěla poprosit o vyplnění krátkého dotazníku.

Jeho vyplnění značně přispěje k analýze nezaměstnanosti rizikových skupin. Dotazník je anonymní a vyplnění zabere zhruba 5 minut. Výsledky budou sloužit pouze pro účely zpracování bakalářské práce. U jednotlivých otázek vždy zaškrtněte jednu nejvíce vyhovující odpověď a případně doplňte text.

Předem děkuji za Vaši spolupráci.

1. Jaké cizí jazyky jste se učil/a či se učíte? (možnost více odpovědí)

☐ Angličtina	☐ Španělština
☐ Němčina	☐ Italština
☐ Ruština	☐ Žádný
☐ Francouzština	☐ Jiné:

2. Kolika cizími jazyky byste se skutečně domluvil/a v zaměstnání alespoň na úrovni B1/B2? (= mírně/středně pokročilý, úroveň státní maturitní zkoušky)

☐ 0	☐ 2
☐ 1	☐ 3 a více

3. Nejvyšší dosažené vzdělání?

☐ Základní	☐ Vyšší odborné
☐ Střední bez maturitní zkoušky	☐ Vysokoškolské
☐ Střední s maturitní zkouškou	

4. Oblast vzdělání?

☐ Doprava	☐ Potravinářství
☐ Ekonomie a management	☐ Právo a veřejná správa
☐ Elektrotechnika	☐ Přírodní vědy
☐ Gastronomie, hotelnictví, turismus	☐ Stavebnictví
☐ Humanitní a společenské vědy	☐ Strojírenství
☐ Informatika	☐ Veterinářství
☐ Jazyky a mezinárodní studia	☐ Výroba
☐ Kultura a umění	☐ Zdravotnictví, medicína a farmacie
☐ Obchod a služby	☐ Zemědělství a lesnictví
☐ Pedagogika a sport	☐ Jiné:

5. V jakém oboru máte v plánu pracovat? V případě jiného oboru, než je Vaše oblast vzdělání, v jakém?

☐ V mé oblasti vzdělání	
☐ Nevím	☐ V jiném oboru:

6. V kolika zaměstnání jste již pracoval/a?

☐ V žádném	☐ 3
☐ 1	☐ 4
☐ 2	☐ 5 a více

7. Byl/a byste ochoten/na přejít na jiný obor?

☐ Ano	☐ Nevím
☐ Ne	

8. Jaký typ zaměstnání hledáte?

☐ Zaměstnanec	☐ Jakákoliv práce
☐ Podnikatel	

9. Jakou délku pracovně právního vztahu hledáte?

☐ Plný úvazek	☐ Dohoda o pracovní činnosti
☐ Zkrácený úvazek	☐ Dohoda o provedení práce

10. Hledáte práci v zahraničí?
- Ano Ne
11. Byl/a byste ochoten/na se za práci přestěhovat?
- Ano Nevím
- Ne
12. Kolik km byste byl/a ochotný/á dojíždět do práce?
- Do 10 km 41–59 km
- 10–20 km 60 km a více
- 21–40 km Nejsem ochotný/á dojíždět do práce
13. Jakým způsobem hledáte zaměstnání? (možnost více odpovědí)
- Doporučení přes známé, přátele Přes personální agentury
- Na internetu či v tisku Hledám jiným způsobem
- Návštěvami podniků a firem Nehledám
- Na úřadě práce
14. Kterou formou zanikl Váš pracovní poměr? V případě volby “Jiné“, prosím, doplňte odpověď volnou formou.
- Dohodou Výpovědí ze strany zaměstnance
- Výpovědí ve zkušební době Nebyl/a jsem v pracovním poměru
- Výpovědí ze strany zaměstnavatele Jiné:
15. Z jakého důvodu se domníváte, že skončil Váš pracovní poměr? V případě volby “Jiné“, prosím, doplňte odpověď volnou formou.
- Daná pozice zanikla Nebyl/a jsem v pracovním poměru
- Vlastní uvážení Porušení pracovní kázně
- Snižování zaměstnanců Jiné:
- Nízká kvalifikace
16. Za jakou minimální hrubou mzdu jste ochotný/á pracovat?
- Do 13 350 Kč 13 351–17 999 Kč

☐ 18 000–21 999 Kč	☐ 26 000–29 999 Kč
☐ 22 000–25 999 Kč	☐ 30 000 Kč a více

17. Jak dlouho jste v evidenci úřadu práce?

☐ Do 1 měsíce (včetně)	☐ 7–12 měsíců
☐ 2–3 měsíce	☐ Více než 1 rok
☐ 4–6 měsíců	☐ Nejsem v evidenci úřadu práce

18. Patříte do některé z rizikových skupin?

☐ Absolventi a mladiství do 2 let od úspěšného ukončení studia, nejdéle do 30 let	☐ Osoby se zdravotním postižením
☐ Osoby starší 50 let	☐ Osoby pečující o děti do 15 let
	☐ Dlouhodobě nezaměstnaní
	☐ Nepatřím do rizikové skupiny

19. Využil/a byste některý z programů podpory zaměstnanosti (např. rekvalifikační kurz, školení)?

☐ Ano	☐ Již jsem absolvoval/a program na podporu zaměstnanosti
☐ Ne	
☐ Nevím	

20. Byla Vám nabídnuta ze strany úřadu práce rekvalifikace?

☐ Ano	☐ Ne

21. Pokud jste absolvoval/a rekvalifikační kurz, na jakou oblast byl zaměřen?

-

22. Pohlaví?

☐ Žena	☐ Muž

23. Věk?

☐ Do 19	☐ 40–49
☐ 20–29	☐ 50–59
☐ 30–39	☐ Nad 60

Příloha B Kontingenční tabulky

Kontingenční tabulka I Nejvyšší dosažené vzdělání podle oblastí vzdělání

4. Vzdělání	3. Nejvyšší vzdělání					
	Střední bez maturitní zkoušky	Střední s maturitní zkouškou	Vysokoškolské	Základní	Vyšší odborné	Celkový součet
Jiné	1	2	1	6	0	10
Kultura a umění	1	2	0	0	1	4
Obchod a služby	9	4	1	0	0	14
Zemědělství a lesnictví	7	2	1	2	0	12
Humanitní a společenské vědy	0	4	1	0	0	5
Strojírenství	6	3	1	2	0	12
Gastronomie, hotelnictví, turismus	4	2	0	1	0	7
Stavebnictví	1	0	0	1	0	2
Elektrotechnika	1	3	0	0	0	4
Potravinářství	4	2	0	1	0	7
Právo a veřejná správa	0	4	1	0	0	5
Výroba	3	0	0	1	0	4
Ekonomie a management	1	3	4	0	0	8
Zdravotnictví, medicína a farmacie	0	2	0	0	1	3
Doprava	3	1	0	1	0	5
Přírodní vědy	0	0	1	0	0	1
Pedagogika a sport	0	0	1	0	0	1
Celkový součet	41	34	12	15	2	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka II Nejvyšší dosažené vzdělání podle pohlaví

3. Nejvyšší vzdělání	22. Pohlaví		Celkový součet
	Muž	Žena	
Střední bez maturitní zkoušky	18	23	41
Střední s maturitní zkouškou	12	22	34
Vysokoškolské	7	5	12
Základní	8	7	15
Vyšší odborné	0	2	2
Celkový součet	45	59	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka III Nejvyšší dosažené vzdělání podle věku

3. Nejvyšší vzdělání	23. Věk						Celkový součet
	Do 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	Nad 60	
Střední bez maturitní zkoušky	3	2	0	5	24	7	41
Střední s maturitní zkouškou	3	7	2	4	14	4	34
Vysokoškolské	0	2	0	1	8	1	12
Základní	4	2	1	1	6	1	15
Vyšší odborné	0	0	2	0	0	0	2
Celkový součet	10	13	5	11	52	13	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka IV Oblast vzdělání podle pohlaví

4. Vzdělání	22. Pohlaví		Celkový součet
	Muž	Žena	
Jiné	5	5	10
Kultura a umění	0	4	4
Obchod a služby	3	11	14
Zemědělství a lesnictví	4	8	12
Humanitní a společenské vědy	1	4	5
Strojírenství	12	0	12
Gastronomie, hotelnictví, turismus	4	3	7
Stavebnictví	1	1	2
Elektrotechnika	4	0	4
Potravinářství	0	7	7
Právo a veřejná správa	2	3	5
Výroba	2	2	4
Ekonomie a management	2	6	8
Zdravotnictví, medicína a farmacie	0	3	3
Doprava	3	2	5
Přírodní vědy	1	0	1
Pedagogika a sport	1	0	1
Celkový součet	45	59	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka V Plán oblasti práce podle oblasti vzdělání

4. Vzdělání	5. Obor			Celkový součet
	Nevím	V jiném oboru	V mé oblasti vzdělání	
Jiné	6	3	1	10
Kultura a umění	1	0	3	4
Obchod a služby	4	3	7	14
Zemědělství a lesnictví	9	1	2	12
Humanitní a společenské vědy	0	1	4	5
Strojírenství	4	3	5	12
Gastronomie, hotelnictví, turismus	1	3	3	7
Stavebnictví	1	1	0	2
Elektrotechnika	2	1	1	4
Potravinářství	3	2	2	7
Právo a veřejná správa	1	1	3	5
Výroba	1	1	2	4
Ekonomie a management	1	1	6	8
Zdravotnictví, medicína a farmacie	0	1	2	3
Doprava	1	2	2	5
Přírodní vědy	0	1	0	1
Pedagogika a sport	0	0	1	1
Celkový součet	35	25	44	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka VI Počet zaměstnání podle pohlaví a věku

22. Pohlaví	23. Věk	6. Pracoval					V žádném	Celkový součet
		1	2	3	4	5 a více		
Muž	Do 19	1	3	0	0	0	1	5
	20 - 29	0	1	1	0	0	0	2
	30 - 39	0	0	0	0	0	1	1
	40 - 49	1	0	1	0	2	0	4
	50 - 59	4	3	1	5	8	0	21
	Nad 60	1	4	0	2	5	0	12
Muž Celkem		7	11	3	7	15	2	45
Žena	Do 19	0	0	0	0	0	5	5
	20 - 29	2	2	0	0	0	7	11
	30 - 39	0	2	0	1	1	0	4
	40 - 49	0	2	1	1	3	0	7
	50 - 59	2	3	7	8	11	0	31
	Nad 60	0	0	0	0	1	0	1
Žena Celkem		4	9	8	10	16	12	59
Celkový součet		11	20	11	17	31	14	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka VII Přejít na jiný obor práce a plán oboru práce

5. Obor	7. Jiný obor			Celkový součet
	Ne	Ano	Nevím	
Nevím	2	21	12	35
V jiném oboru	7	16	2	25
V mé oblasti vzdělání	6	26	12	44
Celkový součet	15	63	26	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka VIII Přejít na jiný obor práce podle věku

23. Věk	7. Jiný obor			Celkový součet
	Ne	Ano	Nevím	
Do 19	1	6	3	10
20 - 29	2	6	5	13
30 - 39	1	3	1	5
40 - 49	2	7	2	11
50 - 59	7	33	12	52
Nad 60	2	8	3	13
Celkový součet	15	63	26	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka IX Typ zaměstnání podle pohlaví a věku

22. Pohlaví	23. Věk	8. Typ zaměstnání			Celkový součet
		Jakákoliv práce	Podnikatel	Zaměstnanec	
Muž	Do 19	0	1	4	5
	20 - 29	0	0	2	2
	30 - 39	1	0	0	1
	40 - 49	2	0	2	4
	50 - 59	3	3	15	21
	Nad 60	4	0	8	12
Muž Celkem		10	4	31	45
Žena	Do 19	1	1	3	5
	20 - 29	5	0	6	11
	30 - 39	0	0	4	4
	40 - 49	1	0	6	7
	50 - 59	6	2	23	31
	Nad 60	0	0	1	1
Žena Celkem		13	3	43	59
Celkový součet		23	7	74	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka X Délka pracovněprávního vztahu podle rizikové skupiny

18. Riziková skupina	9. Délka			Celkový součet
	Dohoda o pracovní činnosti	Plný úvazek	Zkrácený úvazek	
Absolventi a mladiství do 2 let od úspěšného ukončení studia, nejdéle do 30ti let	2	18	1	21
Dlouhodobě nezaměstnaní	0	2	0	2
Osoby pečující o děti do 15ti let	0	5	5	10
Osoby se zdravotním postižením	0	5	9	14
Osoby starší 50ti let	1	47	9	57
Celkový součet	3	77	24	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka XI Hledání práce v zahraničí podle počtu cizích jazyků

2. Kolik jazyků	10. Zahraničí		Celkový součet
	Ne	Ano	
0	43	0	43
1	48	1	49
2	7	3	10
3 a více	2	0	2
Celkový součet	100	4	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka XII Hledání práce v zahraničí podle rizikové skupiny

18. Riziková skupina	10. Zahraničí		Celkový součet
	Ne	Ano	
Absolventi a mladiství do 2 let od úspěšného ukončení studia, nejdéle do 30ti let	17	4	21
Dlouhodobě nezaměstnaní	2	0	2
Osoby pečující o děti do 15ti let	10	0	10
Osoby se zdravotním postižením	14	0	14
Osoby starší 50ti let	57	0	57
Celkový součet	100	4	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka XIII Forma zániku práce podle věku

14. Zánik	23. Věk						Celkový součet
	Do 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	Nad 60	
Dohodou	3	4	1	2	25	6	41
Jiné	0	0	2	2	5	3	12
Nebyl/a jsem v pracovním poměru	6	8	1	1	4	0	20
Výpověď ve zkušební době	1	0	1	2	2	1	7
Výpověď ze strany zaměstnance	0	1	0	1	6	1	9
Výpověď ze strany zaměstnavatele	0	0	0	3	10	2	15
Celkový součet	10	13	5	11	52	13	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kontingenční tabulka XIV Minimální mzda podle vzdělání

16. Minimální mzda	3. Nejvyšší vzdělání					Celkový součet
	Střední bez maturitní zkoušky	Střední s maturitní zkouškou	Vysokoškolské	Základní	Vyšší odborné	
13 351 - 17 999 Kč	11	4	0	5	0	20
18 000 - 21 999 Kč	11	7	1	2	0	21
22 000 - 25 999 Kč	10	15	2	3	2	32
26 000 - 29 999 Kč	4	4	2	0	0	10
30 000 Kč a více	2	3	6	1	0	12
30 000 Kč a více Do 13 350 Kč	0	0	1	0	0	1
Do 13 350 Kč	3	1	0	4	0	8
Celkový součet	41	34	12	15	2	104

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování